ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

Της 12ης Ιουλίου 2011 *

Στην υπόθεση Τ-133/07,

Mitsubishi Electric Corp., με έδρα το Τόκυο (Ιαπωνία), εκπροσωπούμενη από τον R. Denton, solicitor, και την K. Haegeman, δικηγόρο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης αρχικώς από τον F. Arbault και την J. Samnadda, εν συνεχεία από τον X. Lewis, ακολούθως από τους P. Van Nuffel και J. Bourke, και, τέλος, από τους P. Van Nuffel και N. Khan,

καθής,

με αντικείμενο προσφυγή με την οποία ζητείται η ακύρωση της αποφάσεως C(2006) 6762 τελικό της Επιτροπής, της 24ης Ιανουαρίου 2007, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 [ΕΚ] και του άρθρου 53 της [Σ]υμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/F/38.899 – Εξοπλισμός μεταγωγής με μόνωση αερίου), καθόσον αφορά την προσφεύγουσα και την TM T & D, επικουρικώς, η ακύρωση του άρθρου 2, στοιχεία ζ΄ και η΄, της εν λόγω αποφάσεως, καθόσον αφορά την προσφεύγουσα, και,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

όλως επικουρικώς, η τροποποίηση του άρθρου 2 της ιδίας αποφάσεως προς την κατεύθυνση ακυρώσεως ή, τουλάχιστον, μειώσεως του ποσού του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους I. Pelikánová (εισηγήτρια), πρόεδρο, K. Jürimäe και S. Soldevila Fragoso, δικαστές,

γραμματέας: Κ. Καντζά, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 11ης Δεκεμβρίου 2009,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1. *Προσφεύγουσα*

1 Η προσφεύγουσα, Mitsubishi Electric Corp., είναι ιαπωνική εταιρεία η οποία δραστηριοποιείται σε διαφόρους τομείς, μεταξύ των οποίων ο τομέας των εξοπλισμών

μεταγωγής με μόνωση αερίου (στο εξής: ΕΜΜΑ). Κατά το διάστημα μεταξύ Οκτωβρίου 2002 και Απριλίου 2005, η δραστηριότητά της στον τομέα των ΕΜΜΑ ασκείτο από την TM T & D Corp., εταιρεία ανήκουσα εξ ημισείας στη Mitsubishi Electric Corp. και στην Toshiba Corp., η οποία ελύθη το 2005.

2. *Προϊόντα*

2 Οι ΕΜΜΑ χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο της ενεργειακής ροής στα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας. Πρόκειται για βαρύ ηλεκτρολογικό υλικό που χρησιμοποιείται ως κύριο εξάρτημα υποσταθμών ηλεκτρικής ενέργειας. Οι ΕΜΜΑ πωλούνται σε όλον τον κόσμο ως αναπόσπαστο τμήμα ετοιμοπαράδοτων υποσταθμών ηλεκτρικής ενέργειας ή ως αυτόνομο προϊόν το οποίο πρέπει να ενσωματωθεί σε τέτοιους υποσταθμούς.

3. *Διοικητική διαδικασία*

3 Την 3η Μαρτίου 2004 η ABB Ltd επισήμανε στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων την ύπαρξη αντίθετων προς τους κανόνες του ανταγωνισμού πρακτικών στον τομέα των ΕΜΜΑ, στο πλαίσιο προφορικής αιτήσεώς της απαλλαγής από πρόστιμα, υποβληθείσας βάσει της ανακοινώσεως της Επιτροπής της 19ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ 2002, C 45, σ. 3, στο εξής: ανακοίνωση περί επιεικούς μεταχειρίσεως).

4 Η αίτηση της ABB περί απαλλαγής από τα πρόστιμα συμπληρώθηκε με προφορικές παρατηρήσεις και έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία. Την 24η Απριλίου 2004 η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση περί απαλλαγής της ABB υπό όρους.

5 Βάσει των δηλώσεων της ABB, η Επιτροπή κίνησε έρευνα και, την 11η και 12η Μαΐου 2004, διενήργησε επιτόπιους ελέγχους στις εγκαταστάσεις διαφόρων εταιρειών οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα των ΕΜΜΑ.

6 Την 20ή Απριλίου 2006 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση αιτιάσεων την οποία κοινοποίησε σε 20 εταιρείες, συμπεριλαμβανομένης της προσφεύγουσας. Τη 18η και τη 19η Ιουλίου 2006 η Επιτροπή προέβη σε ακρόαση των εταιρειών στις οποίες είχε απευθύνει την ανακοίνωση των αιτιάσεων.

4. *Προσβαλλόμενη απόφαση*

7 Την 24η Ιανουαρίου 2007 η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση C(2006) 6762 τελικό, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 [ΕΚ] και του άρθρου 53 της [Σ]υμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/F/38.899 – Εξοπλισμός μεταγωγής με μόνωση αερίου) (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

8 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 113 έως 123 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε ότι οι μετασχούσες στη σύμπραξη επιχειρήσεις είχαν συντονίσει την ανάθεση έργων ΕΜΜΑ σε παγκόσμια κλίμακα, εξαιρουμένων ορισμένων αγορών, βάσει συνομολογηθέντων κανόνων, με σκοπό τη διατήρηση ποσοστώσεων οι οποίες σε μεγάλο βαθμό αντιστοιχούσαν στα εκτιμώμενα μερίδια που παραδοσιακώς κατείχαν στην αγορά. Η Επιτροπή διευκρίνισε ότι η ανάθεση έργων ΕΜΜΑ τελείτο βάσει μιας κοινής «ιαπωνικής» ποσοστώσεως και μιας κοινής «ευρωπαϊκής» ποσοστώσεως, οι οποίες εν συνεχεία κατανέμονταν αντιστοίχως μεταξύ των Ιαπώνων και των Ευρωπαίων κατασκευαστών. Με συμφωνία υπογραφείσα στη Βιέννη τη 15η Απριλίου 1988 (στο εξής: συμφωνία GQ) είχαν καθορισθεί οι κανόνες για την κατανομή των έργων ΕΜΜΑ μεταξύ των Ιαπώνων και των Ευρωπαίων κατασκευαστών, καθώς και οι κανόνες για τον καταλογισμό της αξίας των έργων στην αντίστοιχη ποσόστωση. Επιπροσθέτως, με τις αιτιολογικές σκέψεις 124 έως 132 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι οι μετασχούσες στη σύμπραξη επιχειρήσεις

είχαν καταλήξει σε άτυπη συμφωνία (στο εξής: κοινό σύμφωνο), δυνάμει της οποίας τα έργα EMMA στην Ιαπωνία, αφενός, και στις χώρες των Ευρωπαίων κατασκευαστών, αφετέρου, οι οποίες αποκαλούνταν ομού «κατασκευάστριες χώρες» EMMA, κατανέμονταν αποκλειστικώς στις μετέχουσες στο καρτέλ ιαπωνικές και ευρωπαϊκές εταιρείες, αντιστοίχως. Τα έργα EMMA στις «κατασκευάστριες χώρες» δεν αποτελούσαν αντικείμενο ανταλλαγής πληροφοριακών στοιχείων μεταξύ των δύο ομάδων και δεν καταλογίζονταν στις αντίστοιχες ποσοστώσεις.

9 Η συμφωνία GQ περιελάμβανε επίσης κανόνες σχετικούς με την ανταλλαγή, μεταξύ των δύο αυτών ομάδων κατασκευαστών, των πληροφοριακών στοιχείων που ήταν αναγκαία για τη λειτουργία του καρτέλ, η οποία εξασφαλιζόταν κυρίως μέσω των γραμματέων των δύο ομάδων, για τη νόθευση των σχετικών διαγωνισμών και για τον καθορισμό τιμών για τα έργα EMMA που δεν ηδύναντο να ανατεθούν. Κατά το παράρτημά της 2, η συμφωνία GQ εφαρμοζόταν σε παγκόσμιο επίπεδο, με εξαίρεση τις Ηνωμένες Πολιτείες, τον Καναδά, την Ιαπωνία και 17 χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Επιπλέον, βάσει του κοινού συμφώνου, τα έργα EMMA στις λοιπές, πλην των «κατασκευαστριών», ευρωπαϊκές χώρες προορίζονταν αποκλειστικώς για την ομάδα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων του καρτέλ, καθώς οι Ιάπωνες κατασκευαστές είχαν αναλάβει τη δέσμευση να μη μετέχουν σε διαγωνισμούς για έργα EMMA στην Ευρώπη.

10 Κατά την Επιτροπή, η διαμοίραση των έργων EMMA μεταξύ των Ευρωπαίων κατασκευαστών ρυθμιζόταν από συμφωνία υπογραφείσα επίσης στη Βιέννη, τη 15η Απριλίου 1988, με τίτλο «E-Group Operation Agreement for GQ-Agreement» (στο εξής: συμφωνία EQ). Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η κατανομή έργων EMMA στην Ευρώπη πραγματοποιείτο βάσει κανόνων και διαδικασιών όμοιων με τους ισχύοντες για την ανάθεση έργων EMMA σε άλλες χώρες. Ειδικότερα, τα έργα EMMA στην Ευρώπη έπρεπε επίσης να αποτελούν αντικείμενο κοινοποιήσεως, καταγραφής, αναθέσεως, προσχεδιασμένης αναθέσεως ή κοστολογήσεως στο κατώτατο δυνατό επίπεδο.

11 Βάσει συμπερασμάτων περί των πραγματικών περιστατικών, καθώς και βάσει των νομικών εκτιμήσεων στις οποίες προέβη με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή κατέληξε στη διαπίστωση ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είχαν παραβεί

το άρθρο 81 ΕΚ και το άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (στο εξής: Συμφωνία για τον ΕΟΧ) και επέβαλε σε αυτές πρόστιμα το ύψος των οποίων υπολογίσθηκε κατ' εφαρμογήν της μεθόδου που καθορίζεται με τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων), καθώς και με την ανακοίνωση περί επιεικούς μεταχειρίσεως.

12 Με το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η προσφεύγουσα είχε μετάσχει στην παράβαση κατά το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 11η Μαΐου 2004.

13 Για τη διαπιστωθείσα με το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως παράβαση επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα, με το άρθρο 2 της ιδίας αποφάσεως, πρόστιμο ύψους 118 575 000 ευρώ, εκ των οποίων για το ποσό των 4 650 000 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στη διαπραχθείσα από την TM T & D παράβαση, η προσφεύγουσα είναι αλληλεγγύως και εις ολόκληρον υπόχρεη με την Toshiba.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

14 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] τη 18η Απριλίου 2007, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή. Την 6η Ιούνιου 2007 η προσφεύγουσα ζήτησε τη λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας σχετικών με τη δημοσιοποίηση, εκ μέρους της Επιτροπής, του κύκλου εργασιών των διαφόρων αποδεκτών της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

15 Την 21η Αυγούστου 2007 κατατέθηκε το υπόμνημα αντικρούσεως.

16 Με έγγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου την 1η Νοεμβρίου 2007, η προσφεύγουσα ζήτησε να γίνουν δεκτά τα αιτήματά της κατ' εφαρμογήν του άρθρου 122 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου. Την 5η Νοεμβρίου 2007 η προσφεύγουσα κατέθεσε υπόμνημα απαντήσεως.

17 Με απόφαση του δευτέρου τμήματος του Πρωτοδικείου της 29ης Ιανουαρίου 2008 η ως άνω αίτηση της προσφεύγουσας απερρίφθη.

18 Η έγγραφη διαδικασία περατώθηκε με την κατάθεση του υπομνήματος ανταπαντήσεως τη 18η Μαρτίου 2008.

19 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (δεύτερο τμήμα) αποφάσισε, την 22α Σεπτεμβρίου 2009, να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία. Στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του, το Πρωτοδικείο κάλεσε την Επιτροπή να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα και ζήτησε από τους διαδίκους να διατυπώσουν τις απόψεις τους επί της λυσιτέλειας των εγγράφων αυτών σε σχέση με τα επιχειρήματα που αντλούνται από προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο της υποθέσεως. Το Πρωτοδικείο έθεσε επίσης γραπτώς δύο ερωτήσεις στους διαδίκους, καλώντας τους να απαντήσουν σε αυτές κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

20 Ανταποκρινόμενη στην πρόσκληση του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή διαβίβασε τα οικεία έγγραφα την 26η Οκτωβρίου 2009. Η προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί των εγγράφων αυτών τη 19η Νοεμβρίου 2009. Τη 2α Δεκεμβρίου 2009 η Επιτροπή προσκόμισε πρόσθετο έγγραφο και την 3η Δεκεμβρίου 2009 τοποθετήθηκε επί των παρατηρήσεων της προσφεύγουσας.

21 Οι διάδικοι ανέπτυξαν προφορικώς τα επιχειρήματά τους και απάντησαν στις έγγραφες και προφορικές ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 11ης Δεκεμβρίου 2009.

22 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση καθόσον αφορά την ίδια και την TM T & D·

— επικουρικώς, να ακυρώσει το άρθρο 2, στοιχεία ζ΄ και η΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως καθόσον αφορά την ίδια·

— όλως επικουρικώς, να τροποποιήσει το άρθρο 2 της προσβαλλόμενης αποφάσεως καθόσον αφορά την ίδια, προς την κατεύθυνση ακυρώσεως ή, τουλάχιστον, μειώσεως του ποσού του επιβληθέντος σε αυτήν προστίμου·

— εν πάση περιπτώσει, να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

23 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

24 Κατ' αρχάς, η προσφεύγουσα αμφισβητεί το παραδεκτό του υπομνήματος αντικρούσεως και υποστηρίζει ότι αυτό παρουσιάζει ανακολουθίες και δεν έχει ως αντικείμενο την αντίκρουση των προβαλλόμενων με το δικόγραφο της προσφυγής λόγων ακυρώσεως.

25 Συναφώς, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, κατά το άρθρο 46, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του Κανονισμού Διαδικασίας, το υπόμνημα αντικρούσεως πρέπει να περιέχει τα προβαλλόμενα πραγματικά και νομικά επιχειρήματα.

26 Το υποβληθέν στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως υπόμνημα αντικρούσεως πληροί τον όρο αυτό, χωρίς να ασκεί συναφώς επιρροή το ζήτημα αν τα προβληθέντα από την Επιτροπή επιχειρήματα είναι λυσιτελή ή βάσιμα. Υπό τις συνθήκες αυτές, το επιχείρημα της προσφεύγουσας περί απαραδέκτου του υπομνήματος αντικρούσεως πρέπει να απορριφθεί.

27 Η προσφεύγουσα προβάλλει επί της ουσίας δεκαπέντε λόγους ακυρώσεως. Στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η ίδια είχε παραβεί το άρθρο 81 ΕΚ και το άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ μετέχοντας σε σύμπραξη που είχε ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (στο εξής: ΕΟΧ). Στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη συμφωνίας αντιβαίνουσας στο άρθρο 81 ΕΚ και στο άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ της οποίας η ίδια αποτελούσε μέρος. Στο πλαίσιο του τρίτου λόγου ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε σφάλμα, καθώς αγνόησε τα στοιχεία που εξηγούσαν την απουσία της από την ευρωπαϊκή αγορά και την αδυναμία εισόδου σε αυτήν. Στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρέβη τους κανόνες που διέπουν την απόδειξη, αντιστρέφοντας το βάρος αποδείξεως, καθώς και ότι αυτή παραβίασε την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας. Στο πλαίσιο του πέμπτου λόγου ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παραβίασε τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της αναλογικότητας, υπολογίζοντας το βασικό ποσό του προστίμου βάσει του κύκλου εργασιών του έτους 2001. Στο πλαίσιο του έκτου λόγου ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως όσον αφορά την επιλογή ως βάσεως για τον υπολογισμό του προστίμου του κύκλου εργασιών του έτους 2001. Στο πλαίσιο του εβδόμου λόγου

ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε σφάλμα κατά τον ορισμό της παγκόσμιας αγοράς των EMMA και τον προσδιορισμό του μεριδίου της σε αυτήν και ότι, συνεπώς, παραβίασε τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της αναλογικότητας. Στο πλαίσιο του ογδόου λόγου ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως ως προς τη διαπίστωση ότι αυτή ήλεγχε το 15 με 20 % της παγκόσμιας αγοράς. Στο πλαίσιο του ενάτου λόγου ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της χρηστής διοικήσεως κατά τον προσδιορισμό της αξίας της παγκόσμιας αγοράς. Στο πλαίσιο του δεκάτου λόγου ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παραβίασε τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της αναλογικότητας κατά τον υπολογισμό του εφαρμοστέου σε αυτήν συντελεστή αποτροπής. Στο πλαίσιο του ενδεκάτου λόγου ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας υπολογίζοντας με τον ίδιο τρόπο το ποσό του επιβληθέντος σε αυτήν προστίμου και το ποσό του προστίμου των Ευρωπαίων κατασκευαστών. Στο πλαίσιο του δωδέκατου λόγου ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, κατά τον υπολογισμό του προστίμου, η Επιτροπή δεν συνεκτίμησε διάφορα λυσιτελή στοιχεία οικονομικής και τεχνικής φύσεως. Στο πλαίσιο του δεκάτου τρίτου λόγου ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή προέβη σε εσφαλμένο υπολογισμό της διάρκειας της συμπράξεως. Στο πλαίσιο του δεκάτου τετάρτου λόγου ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, μη χορηγώντας της πρόσβαση στα ενοχοποιητικά και απαλλακτικά για την ίδια στοιχεία, προσέβαλε τα δικαιώματά της άμυνας, καθώς και το δικαίωμά της για δίκαιη δίκη. Στο πλαίσιο του δεκάτου πέμπτου λόγου ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, παραλείποντας να της γνωστοποιήσει τα συμπεράσματά της περί της συμφυούς με το κοινό σύμφωνο θεωρίας του ανταλλάγματος, προσέβαλε τα δικαιώματά της άμυνας.

28 Η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο των προβαλλόμενων από την προσφεύγουσα λόγων ακυρώσεως.

29 Επιβάλλεται, εκ προοιμίου, η επισήμανση ότι η προσφεύγουσα δεν προσδιορίζει την αντιστοιχία μεταξύ των προβαλλόμενων λόγων και των υποβαλλόμενων αιτημάτων. Συναφώς, πρέπει, κατ' αρχάς, να γίνει δεκτό ότι ο πρώτος, ο δεύτερος, ο τρίτος, ο τέταρτος, ο δέκατος τρίτος, ο δέκατος τέταρτος και ο δέκατος πέμπτος λόγος ακυρώσεως προβάλλονται προς στήριξη του κυρίου αιτήματος της προσφεύγουσας. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση κατά την οποία ευδοκιμήσει ένας εκ των λόγων αυτών, θα πρέπει να ακυρωθεί, τουλάχιστον εν μέρει, τόσο το άρθρο 1 όσο και το άρθρο 2 της προσβαλλόμενης αποφάσεως καθόσον αφορούν την προσφεύγουσα. Εν συνεχεία, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο πέμπτος, ο έκτος, ο έβδομος, ο όγδοος, ο ένατος, ο δέκατος, ο ενδέκατος και ο δωδέκατος λόγος ακυρώσεως αφορούν τον υπολογισμό του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου και, συνεπώς, προβάλλονται προς στήριξη του επικουρικού αιτήματός της περί ακυρώσεως του άρθρου 2, στοιχεία ζ'

και η΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως καθόσον την αφορά. Τέλος, επιβάλλεται η επισήμανση ότι η προσφεύγουσα δεν προβάλλει κανέναν αυτοτελή λόγο ακυρώσεως προς στήριξη του αιτήματος που διατυπώνει όλως επικουρικώς.

1. *Επί του κυρίου αιτήματος, με το οποίο επιδιώκεται η ακύρωση της προσβαλλόμενης αποφάσεως καθόσον αφορά την προσφεύγουσα και την TM T & D*

30 Καθόσον η ακύρωση της προσβαλλόμενης αποφάσεως λόγω προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας θα καθιστούσε περιττή την επί της ουσίας εξέταση της εν λόγω αποφάσεως, επιβάλλεται σε πρώτο στάδιο η εξέταση του δεκάτου τετάρτου και του δέκατου πέμπτου λόγου ακυρώσεως. Σε δεύτερο στάδιο επιβάλλεται η συνεξέταση του πρώτου, του τρίτου και του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, οι οποίοι σχετίζονται με την απόδειξη της υπάρξεως του κοινού συμφώνου. Σε τρίτο στάδιο επιβάλλεται η εξέταση του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος σχετίζεται με τον χαρακτηρισμό του εν λόγω συμφώνου ως παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ. Σε τέταρτο στάδιο επιβάλλεται η εξέταση του δέκατου τρίτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος σχετίζεται με τη διάρκεια της φερόμενης ως συμπράξεως.

Επί του δεκάτου τετάρτου λόγου ακυρώσεως, στο πλαίσιο του οποίου η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, μη χορηγώντας της πρόσβαση σε ορισμένα ενοχοποιητικά και απαλλακτικά για την ίδια στοιχεία, προσέβαλε τα δικαιώματά της άμυνας, καθώς και το δικαίωμά της για δίκαιη δίκη

Επιχειρήματα των διαδίκων

31 Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι δεν είχε πρόσβαση σε ορισμένα ενοχοποιητικά και απαλλακτικά για την ίδια στοιχεία που περιέχονται στον φάκελο της Επιτροπής, γεγονός που στοιχειοθετεί παραβίαση της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας και προσβολή του δικαιώματος για δίκαιη δίκη.

32 Ως προς τα ενοχοποιητικά στοιχεία, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι με την προσβαλλόμενη απόφαση γίνεται μνεία σε αποδεικτικά στοιχεία των οποίων η ίδια δεν είχε λάβει γνώση και επί των οποίων δεν είχε, συνεπώς, τη δυνατότητα να τοποθετηθεί. Αφενός, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι δεν είχε τη δυνατότητα να συμβουλευθεί τα στοιχεία που παρέσχε η Fuji την 21η Νοεμβρίου 2006, από τα οποία προκύπτει ότι η συμφωνία GQ δεν ηδύνατο να λειτουργήσει άνευ του κοινού συμφώνου.

33 Αφετέρου, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι δεν της κοινοποιήθηκαν ούτε τα παρασχεθέντα τον Νοέμβριο του 2006 στοιχεία, από τα οποία προκύπτει ότι η Alstom και η Areva δεν αμφισβήτησαν την ύπαρξη του κοινού συμφώνου.

34 Ως προς τα απαλλακτικά στοιχεία, η προσφεύγουσα επισημαίνει, πρώτον, ότι την 8η Νοεμβρίου 2006 η ίδια διαβίβασε στην Επιτροπή απαλλακτικές μαρτυρίες σε σχέση με διάφορες άλλες επιχειρήσεις, οι οποίες, ωστόσο, δεν κοινοποιήθηκαν στα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη.

35 Δεύτερον, κατά την προσφεύγουσα, η συμπληρωματική απάντηση της Hitachi επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, με την οποία η Hitachi αμφισβήτησε την εκ μέρους της Επιτροπής ερμηνεία ορισμένων δηλώσεων που περιέχονται στην αρχική απάντησή της σε σχέση με τον μηχανισμό κοινοποιήσεως και τον καταλογισμό των έργων, δεν κοινοποιήθηκε.

36 Τρίτον, η προσφεύγουσα διατυπώνει την αιτίαση ότι δεν είχε πρόσβαση στα στοιχεία που έθεταν εν αμφιβόλω την ύπαρξη του κοινού συμφώνου και επιβεβαίωναν την ύπαρξη εμποδίων εισόδου στην αγορά των έργων EMMA εντός του ΕΟΧ, στοιχεία τα οποία είχαν υποβληθεί από τη Siemens, από την επιχείρηση που ανήκει στον όμιλο του οποίου αποτελούσε μέλος η VA TECH Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG (στο εξής: VA TECH), από τη Hitachi και από την Toshiba, και, ειδικότερα, στις υποβληθείσες από τις Hitachi και Toshiba δηλώσεις και οικονομικές και τεχνικές εκθέσεις, στις μαρτυρίες των υπαλλήλων της Siemens και της Hitachi και στην απάντηση της VA TECH επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Η

προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, διαπιστώνοντας με την αιτιολογική σκέψη 130 της προσβαλλόμενης αποφάσεως ότι η VA TECH δεν είχε αμφισβητήσει ρητώς την ύπαρξη του κοινού συμφώνου, παραμόρφωσε τη θέση της VA TECH.

37 Τέταρτον, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι δεν είχε πρόσβαση στις δηλώσεις του S., οι οποίες υποβλήθηκαν εξ ονόματος της Alstom και αφορούσαν τον τερματισμό της συμπράξεως το 1999.

38 Η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

39 Ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας επιτάσσει να παρέχεται στον ενδιαφερόμενο, κατά τη διοικητική διαδικασία, η δυνατότητα να καθιστά λυσιτελώς γνωστή τη θέση του επί του υποστατού και της σημασίας των προβαλλόμενων πραγματικών περιστατικών, καθώς και επί των εγγράφων που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή προς στήριξη του ισχυρισμού της περί υπάρξεως παραβάσεως της Συνθήκης (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-123, σκέψη 66).

40 Απόρροια της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο της υποθέσεως συνεπάγεται ότι η Επιτροπή υποχρεούται να παρέχει στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση τη δυνατότητα εξετάσεως του συνόλου των περιλαμβανόμενων στον φάκελο έρευνας εγγράφων τα οποία ενδέχεται να είναι λυσιτελή για την άμυνά της. Στα έγγραφα αυτά συγκαταλέγονται τόσο τα ενοχοποιητικά όσο και τα απαλλακτικά στοιχεία, εξαιρουμένων των επιχειρηματικών απορρήτων

άλλων επιχειρήσεων, των εσωτερικών εγγράφων της Επιτροπής και άλλων πληροφοριών εμπιστευτικού χαρακτήρα (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 39 απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 68).

41 Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η ενδιαφερόμενη επιχείρηση λαμβάνει μόλις κατά το στάδιο της κατ' αντιπαράθεση διοικητικής διαδικασίας γνώση, μέσω της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, του συνόλου των κρίσιμων στοιχείων επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας και ότι η εν λόγω επιχείρηση απολαύει δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο ούτως ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων της άμυνας. Συνεπώς, η απάντηση των λοιπών μετεχουσών στη σύμπραξη επιχειρήσεων επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δεν περιλαμβάνεται, κατ' αρχήν, στο σύνολο των εγγράφων του φακέλου της υποθέσεως τα οποία μπορούν να συμβουλευθούν οι διάδικοι (απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Σεπτεμβρίου 2009, T-161/05, Hoechst κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. II-3555, σκέψη 163).

42 Εντούτοις, στην περίπτωση κατά την οποία η Επιτροπή προτίθεται να στηριχθεί σε απόσπασμα απαντήσεως επί ανακοινώσεως αιτιάσεων ή σε έγγραφο συνημμένο σε τέτοια απάντηση προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη παραβάσεως στο πλαίσιο διαδικασίας εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, οφείλει να παράσχει στις λοιπές εμπλεκόμενες στην εν λόγω διαδικασία επιχειρήσεις τη δυνατότητα να διατυπώσουν τις απόψεις τους επί του συγκεκριμένου αποδεικτικού στοιχείου. Υπό τις συνθήκες αυτές, το εν λόγω απόσπασμα απαντήσεως επί ανακοινώσεως αιτιάσεων ή το συνημμένο στην απάντηση αυτή έγγραφο συνιστά πράγματι ενοχοποιητικό στοιχείο για τις διάφορες επιχειρήσεις που μετέσχαν στην παράβαση (βλ. προπαρατεθείσα με τη σκέψη 41 απόφαση Hoechst κατά Επιτροπής, σκέψη 164 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Η προμνησθείσα νομολογία εφαρμόζεται κατ' αναλογίαν στο άρθρο 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

43 Αντιστοίχως, αν ένα απόσπασμα απαντήσεως επί ανακοινώσεως αιτιάσεων ή συνημμένο σε τέτοια απάντηση έγγραφο δύναται να αποδειχθεί λυσιτελές για την άμυνα επιχειρήσεως στον βαθμό κατά τον οποίο παρέχει σε αυτήν τη δυνατότητα να επικαλεσθεί στοιχεία που δεν συνάδουν με τους επαγωγικούς συλλογισμούς στους οποίους προέβη η Επιτροπή κατά το στάδιο αυτό, τότε το εν λόγω απόσπασμα ή έγγραφο συνιστά απαλλακτικό στοιχείο. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να παρέχεται στην οικεία επιχείρηση η δυνατότητα να προβεί σε εξέταση του επίμαχου αποσπάσματος ή εγγράφου και να λάβει συναφώς θέση.

44 Εντούτοις, το γεγονός και μόνον ότι άλλες επιχειρήσεις προέβαλαν τα ίδια επιχειρήματα με εκείνα της οικείας επιχειρήσεως και ότι, ενδεχομένως, χρησιμοποίησαν πλείονες πόρους για την άμυνά τους δεν αρκεί για να γίνει δεκτό ότι τα επιχειρήματα αυτά συνιστούν απαλλακτικά στοιχεία (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, T-43/02, Jungbunzlauer κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-3435, σκέψεις 353 και 355).

45 Ως προς τις συνέπειες μη τηρήσεως των εν λόγω κανόνων που διέπουν την πρόσβαση στον φάκελο, υπενθυμίζεται ότι η μη κοινοποίηση εγγράφου επί του οποίου η Επιτροπή στήριξε την κατάφαση παραβάσεως στοιχειοθετεί προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της οικείας επιχειρήσεως μόνον εάν η επιχείρηση αυτή αποδεικνύει ότι το αποτέλεσμα στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή με την απόφασή της θα ήταν διαφορετικό αν το μη κοινοποιηθέν έγγραφο δεν είχε ληφθεί υπόψη ως ενοχοποιητικό αποδεικτικό στοιχείο (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 39 απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 71 και 73).

46 Όσον αφορά την παράλειψη κοινοποιήσεως απαλλακτικού εγγράφου, η ενδιαφερόμενη επιχείρηση οφείλει απλώς να αποδείξει ότι η μη κοινοποίηση του εγγράφου αυτού μπόρεσε να επηρεάσει εις βάρος της την εξέλιξη της διαδικασίας και το περιεχόμενο της αποφάσεως της Επιτροπής. Αρκεί η επιχείρηση να αποδεικνύει ότι θα μπορούσε να έχει χρησιμοποιήσει το εν λόγω απαλλακτικό έγγραφο για την άμυνά της και, συγκεκριμένα, να αποδεικνύει ότι, εάν η ίδια είχε τη δυνατότητα να αξιοποιήσει το έγγραφο αυτό κατά τη διοικητική διαδικασία, θα είχε μπορέσει να επικαλεσθεί στοιχεία τα οποία συγκρούονται με τους επαγωγικούς συλλογισμούς στους οποίους προέβη κατά το στάδιο αυτό η Επιτροπή και, επομένως, να επηρεάσει, καθ' οποιονδήποτε τρόπο, τις εκτιμήσεις που επρόκειτο να διατυπώσει η Επιτροπή με την απόφασή της, τουλάχιστον όσον αφορά τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της προσαπτόμενης σε αυτήν συμπεριφοράς και, συνεπώς, το ύψος του προστίμου (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 39 απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 74 και 75).

47 Η ικανότητα μη κοινοποιηθέντος έγγραφου να επηρεάσει την πορεία της διαδικασίας και το περιεχόμενο της αποφάσεως της Επιτροπής δύναται να αποδειχθεί μόνον κατόπιν προκριματικής εξετάσεως ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων, καταδεικνύουσας ότι το μη κοινοποιηθέν έγγραφο μπορούσε να έχει –ως προς τα συγκεκριμένα

αποδεικτικά στοιχεία– σημασία την οποία η Επιτροπή δεν ηδύνατο να αγνοήσει (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 39 απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 76).

48 Εν προκειμένω, όσον αφορά τα ενοχοποιητικά στοιχεία, η Επιτροπή παραδέχεται, αφενός, ότι, προκειμένου να θεμελιώσει τις εις βάρος της προσφεύγουσας αιτιάσεις που διατυπώνονται με την προσβαλλόμενη απόφαση, δεν ηδύνατο να στηριχθεί στις μη κοινοποιηθείσες στην προσφεύγουσα παρατηρήσεις της Fuji και αρνείται ότι χρησιμοποίησε πράγματι τις δηλώσεις αυτές ως ενοχοποιητικά στοιχεία. Πρέπει εντούτοις να επισημανθεί ότι, με τις αιτιολογικές σκέψεις 125 και 255 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή επικαλείται τις πρόσθετες παρατηρήσεις της Fuji, ειδικότερα τις υποβληθείσες την 21η Νοεμβρίου 2006, προκειμένου να ενισχύσει τη βασιμότητα της θέσεώς της περί της υπάρξεως του κοινού συμφώνου.

49 Αφετέρου, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν βασίσθηκε στη φερόμενη ως ουδέτερη στάση της Alstom και της Areva για τη διαπίστωση της υπάρξεως του κοινού συμφώνου, αλλά απλώς την επισήμανε. Το συγκεκριμένο επιχείρημα της Επιτροπής, καίτοι επιβεβαιούμενο από τη διατύπωση της αιτιολογικής σκέψεως 125 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, με την οποία δεν αναγνωρίζεται καμία επιβεβαιωτική ισχύς στη θέση της Alstom, της Areva και της VA TECH, εν αντιθέσει προς ό,τι συμβαίνει με τις δηλώσεις της Fuji που επιβεβαιώνουν την ύπαρξη του κοινού συμφώνου, τίθεται εν αμφιβόλω από την αιτιολογική σκέψη 255 της εν λόγω αποφάσεως, με την οποία η Επιτροπή αναφέρεται στη σιωπηρή αναγνώριση της υπάρξεως του κοινού συμφώνου από ορισμένους Ευρωπαίους κατασκευαστές.

50 Εν πάση περιπτώσει, η ουδέτερη στάση της Alstom και της Areva δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως απόδειξη της υπάρξεως του κοινού συμφώνου. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ, το βάρος αποδείξεως φέρει η Επιτροπή, η μη αμφισβήτηση ενός γεγονότος εκ μέρους επιχειρήσεως δεν ισοδυναμεί με απόδειξη του γεγονότος αυτού. Συνεπώς, ανεξαρτήτως του ζητήματος του σεβασμού των δικαιωμάτων

άμυνας, η Επιτροπή δεν ηδύνατο να επικαλεσθεί τη θέση της Alstom και της Areva ως ενοχοποιητικό στοιχείο.

51 Επομένως, η τύχη των επιχειρημάτων που η προσφεύγουσα προβάλλει σε σχέση με τα ενοχοποιητικά στοιχεία εξαρτάται από το αποτέλεσμα της εξετάσεως του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος σχετίζεται με την απόδειξη της υπάρξεως του κοινού συμφώνου. Ειδικότερα, εάν διαπιστωθεί ότι η ύπαρξη του εν λόγω συμφώνου αποδεικνύεται επαρκώς κατά νόμον, ακόμη και άνευ συνεκτιμήσεως ως ενοχοποιητικών στοιχείων των παρατηρήσεων της Fuji και της φερόμενης ως ουδέτερης θέσεως της Alstom και της Areva, τα σχετικά επιχείρηματα της προσφεύγουσας θα πρέπει να απορριφθούν. Αντιθέτως, εάν διαπιστωθεί ότι τα εν λόγω στοιχεία συνιστούν αναγκαίο έρεισμα των διαπιστώσεων περί της υπάρξεως του κοινού συμφώνου στις οποίες προέβη η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, τα επιχείρηματα της προσφεύγουσας θα πρέπει να γίνουν δεκτά και, κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση θα πρέπει να ακυρωθεί καθόσον την αφορά.

52 Ως προς τα απαλλακτικά στοιχεία, επιβάλλεται ευθύς εξαρχής η απόρριψη του επιχειρήματος της προσφεύγουσας ότι ορισμένα υποβληθέντα από την ίδια στοιχεία δεν κοινοποιήθηκαν στους λοιπούς αποδέκτες της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Συγκεκριμένα, ακόμη και αν υποτεθεί ότι τα στοιχεία αυτά δεν κοινοποιήθηκαν στους λοιπούς αποδέκτες, τούτο θα ηδύνατο ενδεχομένως να έχει επιπτώσεις επί της άμυνας των εν λόγω αποδεκτών, αλλά όχι επί της άμυνας της προσφεύγουσας.

53 Πέραν τούτου, το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε από την Επιτροπή να προσκομίσει όλα τα έγγραφα που η προσφεύγουσα προσδιόρισε με στοιχειώδη ακρίβεια.

54 Πρώτον, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, εν αντιθέσει προς ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η συμπληρωματική απάντηση της Hitachi επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δεν θέτει υπό αμφισβήτηση το περιεχόμενο των δηλώσεων της ίδιας της Hitachi περί των πραγματικών περιστατικών που σχετίζονται με τον μηχανισμό

κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις. Με τη συμπληρωματική αυτή απάντηση, η Hitachi αμφισβήτησε απλώς την εκ μέρους της Επιτροπής ερμηνεία των εν λόγω δηλώσεων, ιδίως όσον αφορά τη σημασία τους ως στοιχείου αποδεικνύοντος την ύπαρξη του κοινού συμφώνου και ενιαίας παραβάσεως εμπερικλείουσας τόσο το κοινό σύμφωνο όσο και τη συμφωνία GQ. Η Hitachi είχε, όμως, αναπτύξει ήδη την επιχειρηματολογία αυτή στο απόσπασμα της πρώτης απαντήσεώς της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, το οποίο η Επιτροπή είχε κοινοποιήσει στην προσφεύγουσα. Συνεπώς, η συμπληρωματική απάντηση της Hitachi επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δεν δύναται να θεωρηθεί απαλλακτικό στοιχείο του οποίου η κοινοποίηση θα μπορούσε να έχει επηρεάσει την εξέλιξη της διαδικασίας και το περιεχόμενο της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

55 Δεύτερον, όπως διατείνεται η προσφεύγουσα, η VA TECH αμφισβήτησε ρητώς, με την απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, την ύπαρξη του κοινού συμφώνου. Εντούτοις, μολονότι το στοιχείο αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την εξέταση του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά την απόδειξη της υπάρξεως του κοινού συμφώνου, δεν μαρτυρεί αυτό καθ' εαυτό προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν διευκρινίζει σε ποιο βαθμό η πεπλανημένη ερμηνεία της θέσεως της VA TECH δυσχέρανε την άμυνά της.

56 Επιπροσθέτως, με τις δηλώσεις τους, τόσο η VA TECH όσο και οι Hitachi, Toshiba και Siemens αμφισβήτησαν την ύπαρξη του κοινού συμφώνου και περιέγραψαν την ύπαρξη εμποδίων εισόδου στην ευρωπαϊκή αγορά. Προς τεκμηρίωση της θέσεώς τους επί του ζητήματος αυτού, η Hitachi και η Toshiba υπέβαλαν επίσης εκθέσεις ειδικών.

57 Κατά τη διοικητική διαδικασία, η προσφεύγουσα, ομοίως, αμφισβήτησε την ύπαρξη του κοινού συμφώνου και τη διεξαγωγή συναφών με αυτή διαβουλεύσεων, αναφέρθηκε στην ύπαρξη «δυσυπέρβλητων» εμποδίων εισόδου στην ευρωπαϊκή αγορά και

υπέβαλε εκθέσεις ειδικών επί του θέματος αυτού, ανάλογες προς τις εκθέσεις της Hitachi και της Toshiba. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι υποβληθείσες από τους λοιπούς αποδέκτες της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δηλώσεις και εκθέσεις δεν μπορούν να θεωρηθούν απαλλακτικά στοιχεία.

58 Όσον αφορά τις μαρτυρίες των υπαλλήλων της Hitachi και της Siemens, αυτοί δήλωσαν ότι η συμφωνία GQ δεν εφαρμοζόταν επί των έργων EMMA στην Ευρώπη, αμφισβήτησαν την ύπαρξη του κοινού συμφώνου και τη διεξαγωγή συναφών με αυτή διαβουλεύσεων και αναφέρθηκαν στην ύπαρξη «δυσυπέρβλητων» εμποδίων εισόδου στην ευρωπαϊκή αγορά. Επιπροσθέτως, οι μάρτυρες της Hitachi αναφέρθηκαν λεπτομερώς σε πρόταση της Alstom σχετική με σύμφωνο μεταξύ των Ευρωπαίων και των Ιαπώνων κατασκευαστών, η οποία υποβλήθηκε τον Ιούλιο του 2002, καθώς και στην απόρριψη της εν λόγω προτάσεως από τη Hitachi.

59 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί, πρώτον, ότι οι έγγραφες μαρτυρίες των εργαζομένων εταιρείας, οι οποίες έχουν συνταχθεί υπό τον έλεγχο αυτής και έχουν προσκομισθεί από την ίδια για την άμυνά της στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας την οποία διεξάγει η Επιτροπή, δεν δύνανται, κατ' αρχήν, να χαρακτηρισθούν ως στοιχεία διαφορετικά και ανεξάρτητα των δηλώσεων της ίδιας της εταιρείας. Συγκεκριμένα, κατά κανόνα, η θέση μιας εταιρείας ως προς το υποστατό των πραγματικών περιστατικών που της προσάπτει η Επιτροπή στηρίζεται, πρωτίστως, στις γνώσεις και γνώμες των υπαλλήλων και της Διοικήσεώς της.

60 Δεύτερον, όπως επισημάνθηκε με τη σκέψη 57 της παρούσας αποφάσεως, κατά τη διοικητική διαδικασία η προσφεύγουσα, ομοίως, αμφισβήτησε την ύπαρξη του κοινού συμφώνου και τη διεξαγωγή συναφών με αυτή διαβουλεύσεων και αναφέρθηκε στην ύπαρξη «δυσυπέρβλητων» εμποδίων εισόδου στην ευρωπαϊκή αγορά. Η προσφεύγουσα δήλωσε επίσης ότι η συμφωνία GQ δεν αφορούσε την αγορά του ΕΟΧ. Συνεπώς, το γεγονός ότι τα αυτά επιχειρήματα προβλήθηκαν και από άλλες επιχειρήσεις δεν δύναται να θεωρηθεί απαλλακτικό στοιχείο.

61 Ομοίως, οι λεπτομέρειες της υποβληθείσας τον Ιούλιο του 2002 προτάσεως της Alstom δημοσιοποιήθηκαν με την ανακοίνωση των αιτιάσεων. Κατά συνέπεια, το στοιχείο αυτό δεν συνιστά απαλλακτικό στοιχείο.

62 Τρίτον, μετά την απόκτηση προσβάσεως στις δηλώσεις του S., η προσφεύγουσα δεν προσδιόρισε κάποιο εκ των περιλαμβανόμενων στις δηλώσεις αυτές στοιχείων το οποίο θα μπορούσε να αποδειχθεί λυσιτελές για την άμυνά της. Συνεπώς, η γενική εκτίμηση ότι οι εν λόγω δηλώσεις συνιστούν απαλλακτικό στοιχείο πρέπει να απορριφθεί ως στερούμενη ερείσματος.

63 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, επιβάλλεται η απόρριψη των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας που σχετίζονται με την πρόσβαση στα απαλλακτικά στοιχεία. Εντούτοις, όπως επισημάνθηκε με τη σκέψη 51 της παρούσας αποφάσεως, η τύχη του συγκεκριμένου λόγου ακυρώσεως εξαρτάται από το αποτέλεσμα της εξετάσεως του πρώτου λόγου ακυρώσεως.

Επί του δεκάτου πέμπτου λόγου ακυρώσεως, στο πλαίσιο του οποίου η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, παραλείποντας να της κοινοποιήσει τα συμπεράσματά της περί της συμφυούς με το κοινό σύμφωνο θεωρίας του ανταλλάγματος, προσέβαλε τα δικαιώματά της άμυνας

Επιχειρήματα των διαδίκων

64 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι στην ανακοίνωση των αιτιάσεων δεν αναφέρεται ότι το αντάλλαγμα που οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές χορηγούσαν στους Ιάπωνες

κατασκευαστές στο πλαίσιο του κοινού συμφώνου, μέσω του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις, συνιστούσε απόδειξη της υπάρξεως του εν λόγω συμφώνου. Κατά την προσφεύγουσα, μνεία στη θεωρία αυτή γίνεται το πρώτον με την προσβαλλόμενη απόφαση. Συνεπώς, η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωσή της να παράσχει στα ενδιαφερόμενα μέρη τη δυνατότητα να εκθέσουν τις απόψεις τους επί των στοιχείων επί των οποίων αυτή θεμελίωσε την απόφασή της.

65 Η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

66 Κατά τη νομολογία, η ανακοίνωση των αιτιάσεων πρέπει να μνημονεύει με σαφήνεια όλα τα ουσιώδη στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας. Η μνεία των εν λόγω στοιχείων μπορεί, ωστόσο, να είναι συνοπτική, ενώ η απόφαση που ακολουθεί δεν απαιτείται να αποτελεί κατ' ανάγκην αντίγραφο της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, καθώς η εν λόγω ανακοίνωση συνιστά έγγραφο προπαρασκευαστικής φύσεως, του οποίου οι πραγματικές και νομικές εκτιμήσεις έχουν αμιγώς προσωρινό χαρακτήρα (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 39 απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 67). Επομένως, μολονότι η Επιτροπή δεν δύναται να αποδώσει στους ενδιαφερόμενους παραβάσεις διαφορετικές εκείνων για τις οποίες γίνεται λόγος με την ανακοίνωση των αιτιάσεων και οφείλει να στηριχθεί μόνον σε πραγματικά περιστατικά περί των οποίων οι ενδιαφερόμενοι είχαν την ευκαιρία να παράσχουν εξηγήσεις, οφείλει να λάβει υπόψη της στοιχεία ανακύψαντα στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας προκειμένου είτε να άρει αιτιάσεις που αποδείχθηκαν αβάσιμες είτε να προσαρμόσει και να συμπληρώσει, τόσο από πραγματικής όσο και από νομικής απόψεως, τα επιχειρήματα που προβάλλει προς στήριξη των αιτιάσεών της (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1970, 41/69, ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 397, σκέψεις 92 έως 94).

67 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η παραδοχή ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων δεν αναφέρει ρητώς ότι ο μηχανισμός κοινοποιήσεως και καταλογισμού συνιστούσε αντάλλαγμα το οποίο οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές προσέφεραν στους Ιάπωνες κατασκευαστές, οι οποίοι θεωρούνταν εν δυνάμει σοβαροί ανταγωνιστές, για την τήρηση του κοινού συμφώνου.

68 Εντούτοις, αφενός, η ανακοίνωση των αιτιάσεων περιγράφει τα πραγματικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η θεωρία αυτή. Ειδικότερα, με τα σημεία 100, 106 και 110 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων γίνεται σύντομη μνεία στο κοινό σύμφωνο και στον μηχανισμό καταλογισμού, των οποίων λεπτομερής περιγραφή παρατίθεται στη συνέχεια του εν λόγω εγγράφου. Ομοίως, από το σημείο 120 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων προκύπτει ότι, κατά την Επιτροπή, οι Ιάπωνες κατασκευαστές αποτελούσαν σοβαρούς εν δυνάμει ανταγωνιστές όσον αφορά τα έργα ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ.

69 Αφετέρου, με το σημείο 59 της απαντήσεώς της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η προσφεύγουσα επισήμανε ότι η Επιτροπή επικαλείτο τον μηχανισμό κοινοποιήσεως και καταλογισμού ως απόδειξη της υπάρξεως του κοινού συμφώνου. Πρέπει, επομένως, να γίνει δεκτό ότι η προσφεύγουσα είχε αντιληφθεί, βάσει της εν λόγω ανακοινώσεως, τη σημασία που η Επιτροπή απέδιδε στον μηχανισμό κοινοποιήσεως και καταλογισμού προς απόδειξη της εικαζόμενης παραβάσεως. Ομοίως, με τα σημεία 59 έως 64 της απαντήσεώς της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η προσφεύγουσα εξέθεσε λεπτομερώς την άποψή της περί της αποδείξεως του εν λόγω μηχανισμού και περί της σημασίας του σε σχέση με το φερόμενο ως κοινό σύμφωνο.

70 Επιβάλλεται, ως εκ τούτου, η διαπίστωση ότι το περιεχόμενο της ανακοινώσεως των αιτιάσεων παρέσχε στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να τοποθετηθεί επί των πραγματικών περιστατικών επί των οποίων η Επιτροπή θεμελίωσε την αιτίαση που διατύπωσε με την εν λόγω ανακοίνωση και, εν συνεχεία, με την προσβαλλόμενη απόφαση.

71 Συνεπώς, ο δέκατος πέμπτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του πρώτου, του τρίτου και του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, στο πλαίσιο των οποίων η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε τη συμμετοχή της στη φερόμενη ως σύμπραξη, υπέπεσε σε σφάλμα, καθώς αγνόησε τα στοιχεία που εξηγούσαν την απουσία της ιδίας από την ευρωπαϊκή αγορά και την αδυναμία της εισόδου σε αυτήν και παρέβη τους κανόνες που διέπουν την απόδειξη, αντιστρέφοντας το βάρος αποδείξεως και παραβιάζοντας με τον τρόπο αυτόν την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας

72 Κατά τη νομολογία, η Επιτροπή φέρει το βάρος αποδείξεως των παραβάσεων που διαπιστώνει και οφείλει να προσκομίζει τα στοιχεία που αποδεικνύουν επαρκώς κατά νόμον την ύπαρξη των περιστατικών που στοιχειοθετούν παράβαση (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, T-44/02 OP, T-54/02 OP, T-56/02 OP, T-60/02 OP και T-61/02 OP, Dresdner Bank κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-3567, σκέψη 59 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

73 Στο πλαίσιο αυτό, ενδεχόμενη αμφιβολία του δικαστή πρέπει να αποβαίνει υπέρ της επιχειρήσεως στην οποία απευθύνεται η απόφαση που διαπιστώνει παράβαση. Ο δικαστής δεν δύναται, επομένως, να αποφανθεί ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον την ύπαρξη της επίδικης παραβάσεως αν εξακολουθεί να διατηρεί αμφιβολίες ως προς το ζήτημα αυτό, ιδίως στο πλαίσιο προσφυγής με την οποία επιδιώκεται η ακύρωση αποφάσεως επιβολής προστίμου (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 72 απόφαση Dresdner Bank κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 60).

74 Πράγματι, στην περίπτωση αυτή, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας, όπως αυτή κατοχυρώνεται, μεταξύ άλλων, με το άρθρο 6, παράγραφος 2, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπεγράφη στη Ρώμη την 4η Νοεμβρίου 1950, τεκμηρίου που αποτελεί μέρος των θεμελιωδών δικαιωμάτων τα οποία συνιστούν γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου. Δεδομένης της φύσεως των οικείων παραβάσεων, καθώς και της φύσεως και της βαρύτητας των κυρώσεων που αυτές

επισύρουν, η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας εφαρμόζεται και επί των διαδικασιών που σχετίζονται με παραβάσεις των ισχυόντων για τις επιχειρήσεις κανόνων ανταγωνισμού που μπορούν να οδηγήσουν στην επιβολή προστίμων ή χρηματικών ποινών (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 72 απόφαση Dresdner Bank κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 61 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

75 Είναι συνεπώς απαραίτητη η εκ μέρους της Επιτροπής επίκληση συγκεκριμένων και συγκλινόντων στοιχείων προς απόδειξη της παραβάσεως. Πρέπει, εντούτοις, να υπογραμμισθεί ότι δεν απαιτείται κατ' ανάγκην να πληροί έκαστο των προσκομιζόμενων από την Επιτροπή αποδεικτικών στοιχείων τα εν λόγω κριτήρια ως προς ένα έκαστο των στοιχείων της παραβάσεως. Αρκεί η δέσμη των ενδείξεων που επικαλείται το εν λόγω όργανο, σφαιρικώς εκτιμώμενη, να ανταποκρίνεται στην επιταγή αυτή (βλ. προπαρατεθείσα με τη σκέψη 72 απόφαση Dresdner Bank κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 62 και 63 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

76 Επιπροσθέτως, δεδομένου ότι η απαγόρευση των συμφωνιών που θίγουν τον ανταγωνισμό είναι κοινώς γνωστή, δεν μπορεί να απαιτείται από την Επιτροπή να προσκομίζει στοιχεία πιστοποιούντα ρητώς επαφές μεταξύ των συγκεκριμένων επιχειρηματιών. Τα αποσπασματικά και ασύνδετα στοιχεία που έχει ενδεχομένως στη διάθεσή της η Επιτροπή θα πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να μπορούν να συμπληρωθούν με επαγωγικούς συλλογισμούς που να καθιστούν δυνατή την ανασύνθεση των συναφών περιστατικών. Η ύπαρξη πρακτικής ή συμφωνίας αντίθετης προς τους κανόνες του ανταγωνισμού μπορεί, επομένως, να συνάγεται από πλέγμα συμπτώσεων και ενδείξεων οι οποίες, σφαιρικώς θεωρούμενες, δύνανται να αποτελέσουν, ελλείψει άλλης εύλογης εξηγήσεως, απόδειξη παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού (βλ. προπαρατεθείσα με τη σκέψη 72 απόφαση Dresdner Bank κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 64 και 65 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

77 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει συναφώς ότι δεν συντρέχει πλέον λόγος εφαρμογής ελαστικότερων για την Επιτροπή κανόνων στον τομέα της αποδείξεως λόγω των δυσχερειών που το εν λόγω θεσμικό όργανο αντιμετωπίζει κατά την απόδειξη παραβάσεως. Κατά την προσφεύγουσα, πρώτον, τα πρόστιμα που επιβάλλονται σε υποθέσεις συμπράξεων αυξάνονται διαρκώς τα τελευταία έτη, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε εντατικότερο έλεγχο των αποφάσεων της Επιτροπής. Δεύτερον, δεδομένης της υπάρξεως της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως και της συνεργασίας των

εμπλεκόμενων μερών που επιτυγχάνεται χάρις σε αυτήν, δεν συντρέχει πλέον λόγος αναγνωρίσεως στην Επιτροπή ευρέος περιθωρίου εκτιμήσεως σε σχέση με τα αποδεικτικά στοιχεία. Τρίτον, στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, η Επιτροπή επιχειρεί να βασισθεί σε έγγραφο πιστοποιούν την ύπαρξη συμπράξεως εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήτοι τη συμφωνία GQ, προκειμένου να αποδείξει παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

78 Τα επιχειρήματα αυτά της προσφεύγουσας δεν μπορούν, ωστόσο, να γίνουν δεκτά. Συγκεκριμένα, πρώτον, η αύξηση του ύψους των προστίμων δύναται, βεβαίως, να έχει βαρύτερες συνέπειες για τις επιχειρήσεις στις οποίες αυτά επιβάλλονται. Εντούτοις, το γεγονός ότι η πρωτοβουλία της Επιτροπής προς την κατεύθυνση αυτή είναι εν γένει γνωστή συνεπάγεται ότι οι αναμεμειγμένες σε παράβαση επιχειρήσεις θα καταβάλλουν μεγαλύτερη προσπάθεια προκειμένου να περιορίζουν στο ελάχιστο τον αριθμό των στοιχείων που δύνανται να χρησιμεύσουν ως αποδείξεις, δυσχεραίνοντας με τον τρόπο αυτό το έργο της Επιτροπής. Δεύτερον, προκειμένου να μπορούν να χρησιμοποιηθούν εγκύρως από την Επιτροπή ως αποδείξεις της παραβάσεως, τα στοιχεία που αποκτώνται από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις στο πλαίσιο του προγράμματος επιεικούς μεταχειρίσεως πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να πληρούν τα ισχύοντα νομολογιακά κριτήρια. Επομένως, αυτή καθ' εαυτήν η ύπαρξη του προγράμματος επιεικούς μεταχειρίσεως δεν απλουστεύει κατ' ανάγκην το έργο της Επιτροπής. Τρίτον, το γεγονός ότι η συμφωνία GQ δεν αφορούσε την αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης ασκεί επιρροή στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της αποδεικτικής αξίας του συγκεκριμένου στοιχείου. Αντιθέτως, δεν δύναται να επηρεάσει την εκτίμηση των λοιπών στοιχείων που επικαλείται η Επιτροπή.

79 Εξάλλου, οσάκις η Επιτροπή διαπιστώνει την ύπαρξη παραβάσεως βασιζόμενη αποκλειστικώς στη συμπεριφορά των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων στην αγορά, αρκεί οι επιχειρήσεις αυτές να αποδεικνύουν τη συνδρομή περιστάσεων που φωτίζουν διαφορετικώς τα αποδειχθέντα από την Επιτροπή γεγονότα, παρέχοντας άλλη εύλογη εξήγηση, διαφορετική εκείνης βάσει της οποίας η Επιτροπή διαπίστωσε την παράβαση των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού (βλ., συναφώς, απόφαση του

Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 2004, T-67/00, T-68/00, T-71/00 και T-78/00, JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2501, σκέψη 186 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

80 Εν αντιθέσει προς ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, ο κανόνας αυτός δεν εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η παράβαση αποδεικνύεται αποκλειστικώς βάσει μη εγγράφων αποδεικτικών στοιχείων.

81 Συγκεκριμένα, προκειμένου για τα αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν προς απόδειξη παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ, η αρχή που ισχύει στο κοινοτικό δίκαιο είναι η αρχή της ελεύθερης εκτιμήσεως των αποδείξεων (απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 2004, T-50/00, Dalmine κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2395, σκέψη 72). Η προμνησθείσα νομολογία εφαρμόζεται κατ' αναλογίαν στο άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

82 Συνεπώς, ακόμη και αν η έλλειψη εγγράφων αποδείξεων δύναται να ασκεί επιρροή στο πλαίσιο της σφαιρικής εκτιμήσεως της δέσμης ενδείξεων που επικαλείται η Επιτροπή, δεν παρέχει αυτή καθ' εαυτήν στην οικεία επιχείρηση τη δυνατότητα να θέσει εν αμφιβόλω τη θέση της Επιτροπής παρουσιάζοντας μια εναλλακτική εξήγηση των πραγματικών περιστατικών. Τούτο συμβαίνει μόνο στην περίπτωση κατά την οποία τα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή δεν καθιστούν δυνατή την απόδειξη της παραβάσεως κατά τρόπο σαφή και μη χρήζοντα ερμηνευτικής παρεμβάσεως (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Σεπτεμβρίου 2007, T-36/05, Coats Holdings και Coats κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 74).

83 Εξάλλου, καμία διάταξη ή γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου δεν απαγορεύει στην Επιτροπή να επικαλείται, έναντι επιχειρήσεως, δηλώσεις άλλων κατηγορουμένων ως μετασχουσών στη σύμπραξη επιχειρήσεων. Σε αντίθετη περίπτωση, το βάρος αποδείξεως των αντίθετων προς το άρθρο 81 ΕΚ συμπεριφορών, βάρος το οποίο φέρει η Επιτροπή, θα ήταν δυσβάστακτο και ασυμβίβαστο με την αποστολή της επιτηρήσεως

της προσήκουσας εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 79 απόφαση JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 192). Η προμνησθείσα νομολογία εφαρμόζεται κατ' αναλογίαν στο άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

84 Ωστόσο, η εκ μέρους επιχειρήσεως κατηγορουμένης ως μετασχούσας σε σύμπραξη δήλωση της οποίας η ακρίβεια αμφισβητείται από άλλες επιχειρήσεις που βαρύνονται με την ίδια κατηγορία δεν μπορεί να θεωρηθεί αποχρώσα απόδειξη της υπάρξεως παραβάσεως διαπραχθείσας από τις επιχειρήσεις αυτές, αν δεν επιρρωννύεται από άλλα αποδεικτικά στοιχεία· δεν αποκλείεται, βεβαίως, ο απαιτούμενος βαθμός επιρρώσεως να εμφανίζεται χαμηλότερος λόγω του ενισχυμένου βαθμού αξιοπιστίας της δηλώσεως αυτής (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 79 απόφαση JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 219 και 220).

85 Όσον αφορά την αποδεικτική αξία των διαφόρων στοιχείων, το μόνο κατάλληλο για την αξιολόγηση των προσκομιζόμενων αποδείξεων κριτήριο είναι η αξιοπιστία τους (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 81 απόφαση Dalmine κατά Επιτροπής, σκέψη 72).

86 Σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες στο πεδίο των αποδείξεων, η αξιοπιστία και, συνεπώς, η αποδεικτική αξία ενός εγγράφου εξαρτάται από την προέλευσή του, τις περιστάσεις υπό τις οποίες συνετάχθη, τον αποδέκτη του και το περιεχόμενό του (απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου 2000, Τ-25/95, Τ-26/95, Τ-30/95 έως Τ-32/95, Τ-34/95 έως Τ-39/95, Τ-42/95 έως Τ-46/95, Τ-48/95, Τ-50/95 έως Τ-65/95, Τ-68/95 έως Τ-71/95, Τ-87/95, Τ-88/95, Τ-103/95 και Τ-104/95, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-491, σκέψεις 1053 και 1838).

87 Όσον αφορά τις δηλώσεις, ιδιαιτέρως σημαντική αποδεικτική αξία δύναται, εξάλλου, να αναγνωρίζεται σε εκείνες οι οποίες, πρώτον, είναι αξιόπιστες, δεύτερον, πραγματοποιούνται επ' ονόματι επιχειρήσεως, τρίτον, προέρχονται από πρόσωπο το οποίο έχει επαγγελματική υποχρέωση να δρα προς το συμφέρον της εν λόγω επιχειρήσεως, τέταρτον, στρέφονται κατά των συμφερόντων του δηλούντος, πέμπτον, προέρχονται

από άμεσο μάρτυρα των περιστατικών στα οποία αναφέρονται και, έκτον, έχουν προσκομισθεί εγγράφως, αυτοβούλως και κατόπιν ωρίμου σκέψεως (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 79 απόφαση JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 205 έως 210).

88 Εξάλλου, μολονότι οι εκούσιες καταθέσεις των κυρίων μελών παράνομης συμπράξεως αντιμετωπίζονται εν γένει με κάποια δυσπιστία, δεδομένου ότι, όπως επισήμανε η προσφεύγουσα, τα συγκεκριμένα μέλη ενδέχεται να έχουν την τάση να παρέχουν ενοχοποιητικά στοιχεία τα οποία στην πλειονότητά τους αφορούν τη δραστηριότητα των ανταγωνιστών τους, το γεγονός ότι τα εν λόγω μέλη της συμπράξεως ζήτησαν την υπέρ αυτών εφαρμογή της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως προκειμένου να επιτύχουν απαλλαγή από το πρόστιμο ή μείωση αυτού δεν δημιουργεί οπωσδήποτε κίνητρο για την προσκόμιση παραποιημένων αποδεικτικών στοιχείων σε σχέση με τη συμμετοχή των λοιπών μελών της συμπράξεως. Συγκεκριμένα, κάθε απόπειρα παραπλανήσεως της Επιτροπής δύναται να θέσει εν αμφιβόλω την ειλικρίνεια καθώς και την πληρότητα της συνεργασίας του αιτούντος και, κατά συνέπεια, να διακυβεύσει τη δυνατότητά του να επωφεληθεί πλήρως της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 16ης Νοεμβρίου 2006, T-120/04, Peróxidos Orgánicos κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-4441, σκέψη 70).

89 Συναφώς, επιβάλλεται ομοίως η επισήμανση ότι οι συνέπειες που επισύρει η υποβολή παραποιημένων στοιχείων είναι κατά μείζονα λόγο σοβαρές διότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 84 της παρούσας αποφάσεως, η αμφισβητούμενη δήλωση επιχειρήσεως πρέπει να επιβεβαιώνεται από άλλα στοιχεία. Δεδομένου τούτου, ο κίνδυνος ανιχνεύσεως, εκ μέρους της Επιτροπής, καθώς και εκ μέρους των λοιπών εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, της ανακρίβειας μιας τέτοιας δηλώσεως αυξάνεται.

90 Όσον αφορά την εφαρμογή των εν λόγω κανόνων στην προκειμένη περίπτωση, επιβάλλεται, εισαγωγικώς, η υπόμνηση ότι, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις που περιλαμβάνονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, το κοινό σύμφωνο ήταν ένα άγραφο σύμφωνο το οποίο εμπεριέκλειε, πρώτον, τη δέσμευση των ιαπωνικών επιχειρήσεων να μη διεισδύσουν στην αγορά των έργων ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ, δεύτερον, τη δέσμευση των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων να μη διεισδύσουν στην ιαπωνική αγορά των έργων ΕΜΜΑ και, τρίτον, τη δέσμευση των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων να κοινοποιούν

στις ιαπωνικές επιχειρήσεις τα έργα ΕΜΜΑ στις ευρωπαϊκές χώρες, πλην των κατασκευαστριών χωρών, και να καταλογίζουν τα έργα αυτά στην προβλεπόμενη από τη συμφωνία GQ κοινή «ευρωπαϊκή» ποσόστωση. Κατά την Επιτροπή, σκοπός του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού ήταν η εκ μέρους των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων προσφορά αντισταθμίσματος στις ιαπωνικές επιχειρήσεις, οι οποίες θεωρούνταν δυνητικοί ανταγωνιστές στην αγορά του ΕΟΧ.

91 Μεταξύ των διαφόρων επιμέρους στοιχείων του κοινού συμφώνου που απαριθμήθηκαν με την προηγούμενη σκέψη καταλέγεται η φερόμενη ως δέσμευση των ιαπωνικών επιχειρήσεων να μη διεισδύσουν στην αγορά του ΕΟΧ, η οποία συνιστά τη βάση της αιτιάσεως που διατυπώνει η Επιτροπή κατά της προσφεύγουσας. Επομένως, αυτό που πρέπει να αποδειχθεί επαρκώς κατά νόμον είναι η ύπαρξη της εν λόγω δεσμεύσεως. Τα λοιπά συστατικά στοιχεία του κοινού συμφώνου δύνανται, ωστόσο, εάν αποδειχθούν, να χρησιμεύσουν επίσης ως έμμεσα αποδεικτικά στοιχεία εκ των οποίων θα μπορεί ενδεχομένως να συναχθεί η ανάληψη της εν λόγω δεσμεύσεως εκ μέρους των ιαπωνικών επιχειρήσεων.

92 Στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ύπαρξη του κοινού συμφώνου και τη συμμετοχή της σε αυτήν. Απορρίπτει την αποδεικτική αξία των διαφόρων στοιχείων επί των οποίων βασίσθηκε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση και επικαλείται άλλα στοιχεία τα οποία, όπως υποστηρίζει, υποδηλώνουν ότι το κοινό σύμφωνο δεν υπήρξε. Η προσφεύγουσα συνάγει, ως εκ τούτου, ότι η Επιτροπή, εκδίδοντας την προσβαλλόμενη απόφαση, υπερέβη τα όρια της αρμοδιότητάς της. Στο πλαίσιο του τρίτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα προσθέτει ότι, υπό αυτές τις συνθήκες, η Επιτροπή όφειλε να κάνει δεκτή την εναλλακτική εξήγηση σε σχέση με την απουσία Ιαπώνων κατασκευαστών από την αγορά των έργων ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ, η οποία συνδέεται με την ύπαρξη νομικής, τεχνικής και εμπορικής φύσεως εμποδίων εισόδου στην εν λόγω αγορά. Στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η Επιτροπή, μη αποδεικνύοντας την ύπαρξη του κοινού συμφώνου επαρκώς κατά νόμον, αντέστρεψε το βάρος αποδείξεως και παραβίασε την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας.

93 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η ύπαρξη του κοινού συμφώνου και, ειδικότερα, η δέσμευση των ιαπωνικών επιχειρήσεων να μη διεισδύσουν στην αγορά του ΕΟΧ αποδεικνύεται επαρκώς κατά νόμον με σειρά αποδεικτικών στοιχείων, μεταξύ των οποίων καταλέγονται έγγραφες αποδείξεις, δηλώσεις επιχειρήσεων, μαρτυρίες καθώς και στοιχεία σχετικά με την πραγματική λειτουργία της συμπράξεως. Η Επιτροπή εκτιμά, ως εκ τούτου, αφενός, ότι η προτεινόμενη από την προσφεύγουσα εναλλακτική εξήγηση στερείται σημασίας και, αφετέρου, ότι η ίδια ανταποκρίθηκε στο αποδεικτικό βάρος που έφερε και, συνεπώς, τήρησε την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας.

94 Επιβάλλεται, επομένως, η αξιολόγηση της αξιοπιστίας και του περιεχομένου των διαφόρων συναφών στοιχείων προκειμένου να εξακριβωθεί εάν, σφαιρικώς θεωρούμενα, τα στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή είναι ικανά να δικαιολογήσουν εδραία πεποίθηση περί της υπάρξεως του κοινού συμφώνου, μη δυνάμενη να κλονισθεί από τα στοιχεία που προβάλλει η προσφεύγουσα.

95 Οι αιτιάσεις που η προσφεύγουσα αντλεί από υπέρβαση, εκ μέρους της Επιτροπής, των ορίων της αρμοδιότητάς της, καθώς και ο τρίτος και τέταρτος λόγος ακυρώσεως βασίζονται στην προκείμενη ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη του κοινού συμφώνου και τη συμμετοχή της προσφεύγουσας σε αυτή. Συνεπώς, ενδεχόμενη απόρριψη των σχετικών με την απόδειξη της παραβάσεως και τη συμμετοχή της προσφεύγουσας σε αυτήν επιχειρημάτων της προσφεύγουσας συνεπάγεται κατ' ανάγκην, πρώτον, ότι η Επιτροπή είναι αρμόδια να επιβάλει κυρώσεις για τη διαπιστωθείσα παράβαση, δεύτερον, ότι η προτεινόμενη από την προσφεύγουσα εναλλακτική εξήγηση στερείται σημασίας λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων με τις σκέψεις 79 έως 82 και, τέλος, ότι η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στο αποδεικτικό βάρος που έφερε και, συνεπώς, τήρησε την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας. Αντιθέτως, ενδεχόμενη διαπίστωση ότι η συμμετοχή της προσφεύγουσας στην παράβαση δεν αποδείχθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση θα αρκεί για να δικαιολογήσει την ακύρωση της αποφάσεως καθόσον αφορά την προσφεύγουσα.

Επί των παρασχεθέντων από την ABB στοιχείων

— Επιχειρήματα των διαδίκων

96 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η μαρτυρία του Μ. που υποβλήθηκε εξ ονόματος της ABB δεν είναι αξιόπιστη και δεν δύναται να θεμελιώσει συμπέρασμα περί της υπάρξεως του κοινού συμφώνου.

97 Πρώτον, κατά την προσφεύγουσα, ως δικαιούχος της απαλλαγής υπό όρους, η ABB είχε κίνητρο να παράσχει ενοχοποιητικά στοιχεία. Επιπροσθέτως, ο Μ. είχε επίγνωση του γεγονότος ότι συμφέρον της ABB ήταν να μην αμφισβητήσει ο ίδιος την ύπαρξη του κοινού συμφώνου. Αντιθέτως, ο Μ. γνώριζε ότι δεν διέτρεχε τον κίνδυνο να εμπλακεί σε αστική δίκη λόγω των δηλώσεών του και ήταν βέβαιος ότι η μαρτυρία του δεν θα αποτελούσε αντικείμενο κατ' αντιπαράσταση εξετάσεως. Ομοίως, ήταν σαφές ότι οι δηλώσεις του Μ. δεν επρόκειτο να παραγάγουν πρόσθετα επιζήμια αποτελέσματα για την ABB, καθώς η ευθύνη της εν λόγω επιχειρήσεως είχε αποδειχθεί με άλλα στοιχεία.

98 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η βούληση της ABB να παράσχει ενοχοποιητικά στοιχεία κατέστη σαφής κατά την ακρόαση του Μ. λόγω των παρεμβάσεων του εκπροσώπου της ABB, ο οποίος παρενέβη προκειμένου να διορθώσει και να αποσαφηνίσει τις δηλώσεις του Μ., απαντώντας ακόμη και προσωπικώς σε ορισμένες ερωτήσεις της Επιτροπής.

99 Δεύτερον, κατά την προσφεύγουσα, η μαρτυρία του Μ. υποβλήθηκε 18 και πλέον μήνες μετά την αίτηση της ABB για απαλλαγή από πρόστιμα.

100 Τρίτον, η μαρτυρία του Μ. αποτελεί περισσότερο απλή μαρτυρία πρώην υπαλλήλου της ABB παρά δήλωση υποβληθείσα εξ ονόματός της. Όπως επισημαίνει η προσφεύγουσα, κατά τον χρόνο της εν λόγω ακροάσεως, ο συγκεκριμένος μάρτυρας είχε συνταξιοδοτηθεί και δεν υποχρεούτο να ενεργεί προς το συμφέρον της ABB.

101 Τέταρτον, κατά την προσφεύγουσα, η προφορική μαρτυρία του Μ. δεν είναι αποτέλεσμα εμπεριστατωμένης σκέψεως. Επιπροσθέτως, καθόσον ο Μ. υπέβαλε διάφορες δηλώσεις κατά τη διοικητική διαδικασία, τα παρασχεθέντα στοιχεία πρέπει να θεωρηθούν ως σειρά διαρκώς μεταβαλλόμενων δηλώσεων και όχι ως μοναδική μαρτυρία η οποία αναθεωρήθηκε κατόπιν περισκέψεως. Εξάλλου, το γεγονός ότι οι προγενέστερες δηλώσεις του εν λόγω μάρτυρα δεν κοινοποιήθηκαν στην προσφεύγουσα σημαίνει ότι οι δηλώσεις αυτές δεν περιείχαν αποδείξεις περί της υπάρξεως του κοινού συμφώνου, γεγονός που πλήττει την αξιοπιστία των μεταγενέστερων δηλώσεων του εν λόγω μάρτυρα.

102 Πέμπτον, κατά την προσφεύγουσα, ακόμη και αν ο Μ. υπήρξε άμεσος μάρτυρας ορισμένων εκφάνσεων της φερόμενης ως συμπράξεως, δεν έλαβε μέρος σε καμία συζήτηση σχετική με το κοινό σύμφωνο ούτε ήταν παρών κατά τη συνομολόγησή του, όπερ σημαίνει ότι δεν ήταν άμεσος μάρτυρας των γεγονότων.

103 Έκτον, η μαρτυρία του Μ. είναι αόριστη όσον αφορά τη διαμόρφωση, το περιεχόμενο και την εφαρμογή του κοινού συμφώνου και δεν περιέχει καμία μνεία σε συναντήσεις ή συζητήσεις. Κατά την προσφεύγουσα, οι σχετικές με το εν λόγω σύμφωνο δηλώσεις του Μ. εκφράζουν προσωπική αίσθηση και δεν συνιστούν μια σφαιρική και συνεκτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών που σχετίζονται με συμφωνία.

104 Έβδομον, η μαρτυρία του Μ. δεν επιβεβαιώνεται από ομόχρονες έγγραφες αποδείξεις, αλλά διαψεύδεται τόσο από τις συμφωνίες GQ και EQ όσο και από άλλες μαρτυρίες. Επιπροσθέτως, οι δηλώσεις του εν λόγω μάρτυρα είναι ανακόλουθες προς τις λοιπές δηλώσεις της ABB και αντιφάσκουν προς τα στοιχεία που παρασχέθηκαν από άλλα μέλη της συμπράξεως.

105 Ειδικότερα, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η υποβληθείσα την 11η Μαρτίου 2004 αίτηση της ABB για απαλλαγή από πρόστιμα δεν περιείχε περιγραφή του κοινού συμφώνου όπως αυτό παρουσιάζεται με την προσβαλλόμενη απόφαση, καθώς οι δηλώσεις της ABB δεν άφηναν να εννοηθεί ότι η προσφεύγουσα είχε αναλάβει τη δέσμευση να μη διεισδύσει στην ευρωπαϊκή αγορά. Ομοίως, ο V.-A., άλλος υπάλληλος της ABB, δήλωσε ότι είχε ενημερωθεί από τον M. ότι η Ευρώπη και η Βόρειος Αμερική αποκλείονταν από το πεδίο εφαρμογής της συμπράξεως.

106 Η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

107 Κατ' αρχάς, από τις σκέψεις 88 και 89 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι τα στοιχεία που προσκομίζει επιχείρηση η οποία έχει ζητήσει απαλλαγή από πρόστιμα δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται αυτομάτως με επιφύλαξη. Όσον αφορά ειδικώς την περίπτωση των μαρτυρικών καταθέσεων, είναι βεβαίως πιθανόν οι υπάλληλοι μιας τέτοιας επιχειρήσεως, οι οποίοι υποχρεούνται να δρουν προς το συμφέρον της, να επιθυμούν ομοίως να παρουσιάζουν όσο το δυνατό περισσότερα ενοχοποιητικά στοιχεία, δεδομένου ότι η συνεργασία τους στο πλαίσιο της διαδικασίας δύναται να επηρεάσει ευμενώς και το επαγγελματικό τους μέλλον. Ωστόσο, στην περίπτωση αυτή, οι εν λόγω υπάλληλοι θα έχουν επίσης συναίσθηση των δυσμενών συνεπειών ενδεχόμενης υποβολής ανακριβών στοιχείων, συνεπειών οι οποίες επικρέμανται δεδομένης της επιταγής περί επιβεβαιώσεως των στοιχείων.

108 Εξάλλου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι τα παρασχεθέντα από την ABB στοιχεία δεν ηδύναντο να βλάψουν την ίδια. Συγκεκριμένα, καθόσον τα εν λόγω στοιχεία υποβλήθηκαν προ της διαβιβάσεως της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ούτε η ABB και οι εργαζόμενοί της ούτε ο πρώην υπάλληλός της μπορούσαν να είναι βέβαιοι για την έκταση και το ακριβές περιεχόμενο των αιτιάσεων που επρόκειτο να διατυπωθούν κατά της ABB.

109 Όσον αφορά τον Μ., η προσφεύγουσα υποστηρίζει ορθώς ότι ένας πρώην υπάλληλος δεν υποχρεούται, κατ' αρχήν, να εξακολουθεί να δρα προς το συμφέρον του πρώην εργοδότη του σε περίπτωση εκούσιας συνεργασίας σε διοικητική διαδικασία. Εντούτοις, το στοιχείο αυτό συνεπάγεται επίσης ότι το εν λόγω πρόσωπο δεν έχει, κατ' αρχήν, συμφέρον να παράσχει ανακριβή στοιχεία στο πλαίσιο αυτό, χωρίς να ασκεί συναφώς επιρροή το ζήτημα αν κατά του προσώπου αυτού ηδύνατο να κινηθεί αστική δίκη ή αν αυτό γνώριζε ότι οι δηλώσεις του δεν επρόκειτο να αποτελέσουν αντικείμενο κατ' αντιπαράσταση εξετάσεως.

110 Είναι επίσης αληθές ότι ο εξωτερικός σύμβουλος της ABB παρενέβη σε συγκεκριμένο χρονικό σημείο της ακροάσεως του Μ. προκειμένου να του επισημάνει εμμέσως ότι η είσοδος των Ιαπώνων κατασκευαστών στην ευρωπαϊκή αγορά θα μπορούσε να αποδειχθεί επωφελής για τους ίδιους, προοπτική για την οποία ο Μ. δεν εμφανιζόταν πεπεισμένος. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο Μ. διατηρούσε αμφιβολίες περί του κατά πόσον ένα τέτοιο εγχείρημα ήταν εμπορικώς συμφέρον, γεγονός το οποίο επιβάλλεται να ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση του περιεχομένου της μαρτυρίας του. Η προσφεύγουσα δεν εξηγεί, ωστόσο, σε ποιο βαθμό η εν λόγω παρέμβαση του εξωτερικού συμβούλου της ABB πλήττει άλλως πως την αξιοπιστία της μαρτυρίας του Μ.

111 Δεύτερον, το γεγονός ότι από της υποβολής της αιτήσεως της ABB περί απαλλαγής από πρόστιμα έως την ακρόαση του Μ. μεσολάβησε ορισμένο χρονικό διάστημα δεν θέτει, αυτό καθ' εαυτό, εν αμφιβόλω την αποδεικτική αξία της μαρτυρίας του. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δύναται δικαιολογημένως να συλλέγει πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία κατά τη διάρκεια της έρευνάς της, ούτως ώστε να έχει στην κατοχή της όλα τα στοιχεία που είναι λυσιτελή για την εκτίμηση της υπάρξεως παραβάσεως, ιδίως υπό το πρίσμα των παρατηρήσεων των οικείων επιχειρήσεων. Αντιθέτως, το διάστημα που έχει μεσολαβήσει από τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών στα οποία αναφέρεται μια μαρτυρία έως την υποβολή της μαρτυρίας αυτής μπορεί να είναι κρίσιμο για την αξιολόγηση της αξιοπιστίας της εν λόγω μαρτυρίας, δεδομένου ότι, κατά κανόνα, οι μαρτυρίες που αφορούν πρόσφατα γεγονότα είναι λεπτομερέστερες και πιο αξιόπιστες. Εν προκειμένω, ωστόσο, το διάστημα των τριών ετών και τριών μηνών που μεσολάβησε από τον τερματισμό της αναμείξεως του Μ. στο καρτέλ έως την υποβολή της μαρτυρίας του δεν είναι αρκούντως μεγάλο ώστε να πλήττει την αξιοπιστία της εν λόγω μαρτυρίας.

112 Τρίτον, δεν προκύπτει ότι ο Μ. προέβη στη δήλωσή του ως επίσημος εκπρόσωπος της ABB. Συγκεκριμένα, πρώτον, τον ρόλο αυτόν είχαν αναλάβει κατά βάση οι εξωτερικοί σύμβουλοι της ABB. Εν συνεχεία, όπως επισημάνθηκε με τη σκέψη 109 της παρούσας αποφάσεως, κατά τον χρόνο υποβολής της μαρτυρίας του, ο Μ. δεν υποχρεούτο πλέον a priori να δρα προς το συμφέρον του πρώην εργοδότη του, ούτε υφίσταται κάποιο στοιχείο από το οποίο να μπορεί να συναχθεί ότι αυτός είχε προετοιμασθεί συστηματικώς για την ακρόαση συμβουλευόμενος άλλους υπαλλήλους της ABB και έγγραφα που η ABB είχε στην κατοχή της. Τέλος, οι ερωτήσεις που η Επιτροπή έθεσε κατά τις ακροάσεις δεν αφορούσαν την επίσημη θέση της ABB επί των υπό συζήτηση θεμάτων, αλλά μάλλον τις προσωπικές γνώσεις του Μ.

113 Τέταρτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ορθώς ότι, όπως προκύπτει, η μαρτυρία του Μ. δεν είναι αποτέλεσμα εμπεριστατωμένης σκέψεως ούτε αναθεωρήθηκε κατόπιν περισκέψεως και πρόσθετων ελέγχων. Συγκεκριμένα, η μαρτυρία δόθηκε προφορικώς και δεν υφίσταται κάποια ένδειξη από την οποία να συνάγεται ότι η Επιτροπή είχε προηγουμένως θέσει εγγράφως ερωτήσεις στον Μ. ή ότι εν συνεχεία ο Μ. ήλεγξε και αναθεώρησε τις δηλώσεις του σχετικά με το κοινό σύμφωνο και τα εμπόδια εισόδου στην αγορά του ΕΟΧ.

114 Αντιστρόφως, το γεγονός ότι ο Μ. υπέβαλε διάφορες διαδοχικές δηλώσεις, ορισμένες εκ των οποίων δεν ελήφθησαν υπόψη από την Επιτροπή, δεν θέτει εν αμφιβόλω την αξιοπιστία της μαρτυρίας του. Συγκεκριμένα, είναι εύλογο, αφενός, ο ίδιος μάρτυρας να προβαίνει σε διαδοχικές δηλώσεις επί διαφόρων πτυχών και λεπτομερειών ενός θέματος και, αφετέρου, ορισμένες εκ των δηλώσεών του να μην είναι συναφείς με το αντικείμενο της έρευνας της Επιτροπής ή να αφορούν γεγονότα που αποδεικνύονται κατά τρόπο πειστικότερο διά άλλων αποδεικτικών στοιχείων.

115 Πέμπτον, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι ο Μ. δεν ήταν άμεσος μάρτυρας πρέπει να απορριφθεί. Συγκεκριμένα, ο Μ. ήταν ένας εκ των εκπροσώπων της ABB στους κόλπους της συμπράξεως κατά το διάστημα 1988-2002, ήτοι καθ' όλη σχεδόν τη διάρκεια λειτουργίας της και ενόσω η ίδια η ABB αποτελούσε ένα εκ των κυρίων

μελών της. Επομένως, ο Μ. ήταν άμεσος και ουσιώδης μάρτυρας των γεγονότων που ο ίδιος αποκάλυψε.

116 Συναφώς, δεν πρέπει βεβαίως να παροράται ότι, με τη μαρτυρία του, ο Μ. επιβεβαίωσε ότι δεν ήταν παρών κατά τη συνομολόγηση του κοινού συμφώνου. Ομοίως, ερωτηθείς εάν το ζήτημα του κοινού συμφώνου εθίγη κατά τις συναντήσεις στις οποίες έλαβε μέρος, ο Μ. απάντησε ότι τούτο δεν ήταν αναγκαίο, αφού το κοινό σύμφωνο εθεωρείτο αυτονόητο. Το στοιχείο αυτό δεν θέτει, ωστόσο, εν αμφιβόλω την αποδεικτική αξία της μαρτυρίας του Μ. Συγκεκριμένα, αφενός, ένας μάρτυρας μπορεί να αποδείξει πλήρως ένα φαινόμενο διαρκείας ακόμη και αν δεν ήταν παρών εν τη γενέσει του. Αφετέρου, μολονότι ο Μ. δήλωσε ότι το ζήτημα του κοινού συμφώνου δεν είχε συζητηθεί ρητώς κατά τις συναντήσεις στις οποίες είχε παρευρεθεί, από τη μαρτυρία του προκύπτει ότι, κατά την άποψή του, τούτο συνέβη διότι το περιεχόμενο του εν λόγω συμφώνου είχε γίνει κατανοητό και αποδεκτό και είχε τεθεί σε εφαρμογή από τους μετέχοντες στη σύμπραξη χωρίς να απαιτείται ειδική προς τούτο συζήτηση.

117 Έκτον, όσον αφορά το περιεχόμενό της μαρτυρίας του, ο Μ. δήλωσε ότι μεταξύ των Ιαπώνων και των Ευρωπαίων κατασκευαστών υφίστατο σύμφωνο σχετικό με την αμοιβαία προστασία των εσωτερικών αγορών, προγενέστερο της συμφωνίας GQ, ότι το σύμφωνο αυτό αποτελούσε αναγκαία συνθήκη για τη συνομολόγηση συμφωνιών για άλλες περιοχές και ότι συμμόρφωση προς τους κανόνες του σήμαινε ότι οι Ιάπωνες κατασκευαστές δεν θα εισέρχονταν στην εσωτερική αγορά των Ευρωπαίων κατασκευαστών, μολονότι, από τεχνικής απόψεως, είχαν τέτοια δυνατότητα. Ο Μ. εξήγησε επίσης, στο πλαίσιο αυτό, τον μηχανισμό κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις, καθώς και το γεγονός ότι τα έργα EMMA στις κατασκευάστριες χώρες δεν αποτελούσαν αντικείμενο συζητήσεων μεταξύ των δύο ομάδων κατασκευαστών και δεν καταλογίζονταν στις προβλεπόμενες από τη συμφωνία GQ ποσοστώσεις.

118 Επομένως, οι δηλώσεις του Μ. επιβεβαιώνουν την ύπαρξη του κοινού συμφώνου για το οποίο κάνει λόγο η Επιτροπή και δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως αόριστη προσωπική αίσθηση, καθώς παρέχουν διευκρινίσεις περί της διάρκειας του

εν λόγω συμφώνου, του περιεχομένου του και των μετεχόντων σε αυτό. Η έλλειψη διευκρινίσεων περί της εφαρμογής του εν λόγω συμφώνου ουδεμία έκπληξη προκαλεί, δεδομένου ότι η βασική δέσμευση των μερών συνίστατο σε αποχή τους από ορισμένες αγορές. Εξάλλου, ο Μ. περιέγραψε το τμήμα του κοινού συμφώνου που απαιτούσε μέτρα εφαρμογής, ήτοι τον μηχανισμό κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις.

119 Έβδομον, το ζήτημα αν η μαρτυρία του Μ. επιβεβαιώνεται, όπως επιτάσσει η προμνησθείσα με τη σκέψη 84 νομολογία, ή τίθεται εν αμφιβόλω από τα στοιχεία που παρέσχαν άλλες επιχειρήσεις ή από τις συμφωνίες GQ και EQ θα εξετασθεί κατωτέρω, με τις σκέψεις 129 έως 195 της παρούσας αποφάσεως.

120 Όσον αφορά τις φερόμενες ανακολουθίες μεταξύ της μαρτυρίας του Μ. και των λοιπών παρασχεθέντων από την ABB στοιχείων, με τις από 11 Μαρτίου 2004 παρατηρήσεις της η ABB αναφέρθηκε ρητώς στην ύπαρξη κοινού συμφώνου, κατ' εφαρμογήν του οποίου οι δύο ιαπωνικές εταιρείες δεν θα υπέβαλλαν προσφορές για ευρωπαϊκά έργα και οι ευρωπαϊκές εταιρείες δεν θα υπέβαλλαν προσφορές για ιαπωνικά έργα.

121 Στο πλαίσιο αυτό, η εκ μέρους της ABB μνεία σε δύο ιαπωνικές εταιρείες, ήτοι στην Japan AE Power Systems Corp. και στην TM T & D είναι εύλογη, καθώς, κατά τον χρόνο υποβολής των δηλώσεων της ABB, οι δραστηριότητες της Fuji, της Hitachi, της προσφεύγουσας και της Toshiba στον τομέα των EMMA είχαν συγκεντρωθεί στις κοινές αυτές εταιρείες. Ωστόσο, η Επιτροπή δικαιολογημένως ερμήνευσε τη δήλωση αυτή ως υποδηλώνουσα ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις μετείχαν οι ίδιες στο κοινό σύμφωνο. Συγκεκριμένα, με την υποβληθείσα την 3η Μαρτίου 2004 αρχική αίτησή

της απαλλαγής από πρόστιμα, η ABB είχε ήδη διευκρινίσει ότι, εξ όσων γνώριζε, το καρτέλ λειτουργούσε επί δέκα και πλέον έτη, όπερ συνεπάγεται ότι αυτό είχε δημιουργηθεί πολύ προ της ιδρύσεως της JAEPS και της TM T & D.

122 Όσον αφορά τις μαρτυρίες των υπαλλήλων της ABB, ο Wi. δήλωσε ότι η απουσία των ιαπωνικών επιχειρήσεων από την ευρωπαϊκή αγορά ήταν το αποτέλεσμα συστήματος προστασίας της ευρωπαϊκής και της ιαπωνικής αγοράς, το οποίο αναγόταν στο γεγονός ότι καμία εκ των δύο ομάδων κατασκευαστών δεν επιθυμούσε τη διείσδυση της άλλης στην εσωτερική της αγορά. Ομοίως, ο P. αναφέρθηκε σε κοινή συμφωνία με τις ιαπωνικές επιχειρήσεις, κατ' εφαρμογήν της οποίας οι ιαπωνικές επιχειρήσεις δεν θα μετείχαν στην ευρωπαϊκή αγορά και οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις δεν θα μετείχαν στην ιαπωνική αγορά. Επομένως, οι μαρτυρίες του Wi. και του P. επιβεβαιώνουν την ύπαρξη του κοινού συμφώνου.

123 Η ίδια διαπίστωση ισχύει, εξάλλου, και για τη μαρτυρία του V.-A. Ερωτηθείς περί της υπάρξεως συμφώνου μεταξύ Ευρωπαίων και Ιαπώνων κατασκευαστών, ο V.-A. αναφέρθηκε σε συμφωνία μεταξύ Ευρωπαίων και Ιαπώνων κατασκευαστών κατ' εφαρμογήν της οποίας οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις δεν θα «χτυπούσαν» τις ιαπωνικές επιχειρήσεις στην ιαπωνική αγορά και αντιστρόφως. Ο V.-A. δήλωσε, επίσης, ότι είχε μετάσχει σε συζήτηση μεταξύ των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και του εκπροσώπου ιαπωνικής επιχειρήσεως η οποία αφορούσε ειδικώς την τήρηση των όρων της εν λόγω συμφωνίας και η οποία έλαβε χώρα κατόπιν διαπιστώσεως απόπειρας διεισδύσεως, εκ μέρους των ιαπωνικών επιχειρήσεων, στην ευρωπαϊκή αγορά.

124 Όσον αφορά τον φερόμενο αποκλεισμό ορισμένων αγορών από το πεδίο εφαρμογής της διεθνούς συμπράξεως, ο V.-A., αφενός, δήλωσε ότι η Βόρειος Αμερική αποκλειόταν για συγκεκριμένο λόγο, ήτοι λόγω του κινδύνου επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση αποκαλύψεως του καρτέλ. Αφετέρου, εξήγησε ότι ο αποκλεισμός των χωρών της Δυτικής Ευρώπης σήμαινε ότι τα οικεία έργα EMMA δεν είχαν αποτελέσει αντικείμενο συζητήσεως μεταξύ των Ευρωπαίων κατασκευαστών κατά τις συναντήσεις στις οποίες είχε παρευρεθεί, οι οποίες ήταν συναντήσεις της διεθνούς συμπράξεως

που διείπετο στο παρελθόν από τη συμφωνία GQ και τη συμφωνία EQ, και ότι το θέμα αυτό είχε συζητηθεί με άλλη ευκαιρία. Οι δηλώσεις αυτές συνάδουν πλήρως με τη μαρτυρία του M.

125 Επιβάλλεται, ωστόσο, η παραδοχή ότι, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, με τη σκέψη 110 της παρούσας αποφάσεως, ο M. δεν ήταν πεπεισμένος για το κατά πόσον η διείσδυση των ιαπωνικών επιχειρήσεων στην ευρωπαϊκή αγορά ήταν εμπορικώς συμφέρουσα για τις ίδιες. Εντούτοις, η θέση του M., με την οποία συντασσόταν και ο P., δεν ασκεί επιρροή στο γεγονός ότι, κατά την άποψη τόσο των τεσσάρων μαρτύρων της όσο και της ίδιας της ABB, οι ιαπωνικές επιχειρήσεις είχαν αναλάβει τη δέσμευση να μη διεισδύσουν στην αγορά του EOX, μολονότι, από τεχνικής απόψεως, ήταν σε θέση να το πράξουν.

126 Εν κατακλείδι, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα προσκομισθέντα από την ABB στοιχεία είναι ικανά να αποδείξουν την ύπαρξη του κοινού συμφώνου. Ομοίως, τα στοιχεία αυτά εμφανίζουν συνοχή όσον αφορά την ύπαρξη και το βασικό περιεχόμενο του κοινού συμφώνου.

127 Εξάλλου, οι δηλώσεις της ABB υποβλήθηκαν επ' ονόματι επιχειρήσεως και, όπως προκύπτει από το περιεχόμενό τους, βασίζονται σε εσωτερικές έρευνες καθώς και σε συζητήσεις με εργαζομένους της ABB. Συνεπώς, πρέπει να τους αναγνωρισθεί ορισμένη αποδεικτική αξία.

128 Οι δηλώσεις των τεσσάρων μαρτύρων είναι αξιόπιστες, καθώς προέρχονται από άμεσους μάρτυρες των περιστατικών στα οποία αναφέρονται· εξάλλου, από τις περιστάσεις της υποθέσεως δεν προκύπτει ότι οι εν λόγω μάρτυρες παρακινήθηκαν να υποβάλουν παραποιημένα στοιχεία. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω δηλώσεις πρέπει να αντιμετωπισθούν ως στοιχεία αυξημένης αποδεικτικής αξίας.

Επί της επιβεβαιώσεως των παρασχεθέντων από την ABB στοιχείων

— Επιχειρήματα των διαδίκων

129 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι τα παρασχεθέντα από την ABB στοιχεία έχουν επιβεβαιωθεί εν προκειμένω στον προσήκοντα βαθμό.

130 Πρώτον, οι δηλώσεις στις οποίες προέβη η Fuji με την απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δεν είναι ευθέως αντίθετες προς τα συμφέροντά της και, συνεπώς, δεν δύνανται να χρησιμεύσουν προς επιβεβαίωση της υπάρξεως του κοινού συμφώνου. Επιπροσθέτως, κατά την προσφεύγουσα, η Fuji επισήμανε ότι η απουσία της από την ευρωπαϊκή αγορά των προϊόντων EMMA οφειλόταν σε εμπόδια οικονομικής και τεχνικής φύσεως. Ομοίως, εφόσον η Fuji δεν έλαβε μέρος στο σύνολο των συναντήσεων της συμφωνίας GQ, η αντίληψή της μπορούσε να διαφέρει εκείνης των λοιπών μερών που θεωρούν ότι το κοινό σύμφωνο δεν υφίστατο.

131 Δεύτερον, η εκ μέρους της Hitachi απόρριψη της υποβληθείσας τον Ιούλιο του 2002 προτάσεως της Alstom για τη συνομολόγηση συμφώνου για τα έργα EMMA στην Ευρώπη καλύπτοντος την Κεντρική και Δυτική Ευρώπη δεν συνιστά απόδειξη περί της υπάρξεως του κοινού συμφώνου. Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη την εκ μέρους της Hitachi επίκληση εμποδίων εμπορικής φύσεως τα οποία περιόριζαν την παρουσία των Ιαπώνων κατασκευαστών στην ευρωπαϊκή αγορά. Εξάλλου, ακόμη και αν υποτεθεί ότι το κοινό σύμφωνο ήταν αναγκαίο για τη λειτουργία της συμφωνίας GQ, η άρνηση περιχαρακώσεως της ευρωπαϊκής αγοράς θα έπρεπε να έχει οδηγήσει σε ολική κατάρρευση της συμφωνίας. Τούτο, όμως, δεν συνέβη εν προκειμένω.

132 Τρίτον, κατά την προσφεύγουσα, η μη αμφισβήτηση της υπάρξεως του κοινού συμφώνου εκ μέρους της Areva και της Alstom δεν ασκεί επιρροή στην υπό κρίση υπόθεση.

133 Η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

134 Πρώτον, με την απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η Fuji δήλωσε ότι ήταν ενήμερη για την ύπαρξη του κοινού συμφώνου κατ' εφαρμογήν του οποίου οι Ιάπωνες κατασκευαστές δεν θα επιχειρούσαν να διεισδύσουν στην ευρωπαϊκή αγορά, διευκρινίζοντας συγχρόνως ότι κύριος λόγος της απουσίας της από την αγορά του ΕΟΧ ήταν ότι αυτή δεν αποτελούσε σημαντικό και υπολογίσιμο προμηθευτή ΕΜΜΑ στην Ευρώπη.

135 Καθόσον η Fuji παραδέχθηκε, έστω και εμμέσως, ότι η απουσία της από την ευρωπαϊκή αγορά οφειλόταν εν μέρει στο κοινό σύμφωνο, αναγνώρισε ένα γεγονός το οποίο η Επιτροπή θα μπορούσε να δεχθεί ως στοιχείο ενοχοποιητικό για την εν λόγω επιχείρηση. Συνεπώς, εν αντιθέσει προς ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η δήλωση της Fuji είναι αντίθετη προς τα συμφέροντά της, καθώς αυτή παραδέχθηκε εμμέσως τη συμμετοχή της σε σύμπραξη.

136 Η δήλωση της Fuji είναι βεβαίως σχετικώς ασαφής, αφού η εν λόγω επιχείρηση αναφέρεται απλώς στη δέσμευση των Ιαπώνων κατασκευαστών να μη διεισδύσουν στην ευρωπαϊκή αγορά. Ωστόσο, με τον τρόπο αυτόν, η Fuji επιβεβαιώνει το ουσιώδες στοιχείο που προκύπτει από τα παρασχεθέντα από την ABB στοιχεία και το οποίο η Επιτροπή προσάπτει στους Ιάπωνες κατασκευαστές. Επομένως, η συγκεκριμένη δήλωση δεν στερείται εν προκειμένω σημασίας.

137 Επιβάλλεται ομοίως η επισήμανση ότι η Fuji διαδραμάτιζε δευτερεύοντα ρόλο εντός του καρτέλ, όπως υποστηρίζει κατ' ουσίαν η προσφεύγουσα. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 150 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Fuji ήταν η μόνη ιαπωνική επιχείρηση που δεν αποτελούσε μέλος της επιτροπής της ομάδας των Ιαπώνων κατασκευαστών, η οποία ήταν υπεύθυνη, μεταξύ άλλων, για τον συντονισμό των δύο ομάδων κατασκευαστών στο πλαίσιο της συμφωνίας GQ. Επιβάλλεται να γίνει δεκτό ότι, κατ' αρχήν, μια επιχείρηση η οποία διαδραματίζει δευτερεύοντα ρόλο στο πλαίσιο συμπράξεως είναι ενήμερη για το βασικό περιεχόμενο των συμφωνιών που συναποτελούν τη σύμπραξη, έστω και αν η επιχείρηση αυτή δεν γνωρίζει τις λεπτομέρειες λειτουργίας της συμπράξεως καθώς και όλες τις ανταλλαγές πληροφοριών που λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο αυτής.

138 Εξάλλου, είναι αληθές ότι, με τη δήλωσή της, η Fuji αναφέρθηκε στην ύπαρξη τεχνικής και εμπορικής φύσεως εμποδίων τα οποία ανέκοπταν τη διείσδυσή της στην αγορά του ΕΟΧ. Ωστόσο, τα εμπόδια αυτά δεν προβλήθηκαν ως μοναδικός λόγος της απουσίας της Fuji από την εν λόγω αγορά, αλλά μόνον ως ο κύριος λόγος. Επιπροσθέτως, επικαλούμενη τα διάφορα σχετικά εμπόδια, η Fuji αναφέρθηκε στο ισχνό μερίδιό της στην παγκόσμια αγορά το οποίο την περιήγε σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τους σημαντικότερους ανταγωνιστές της, τόσο Ευρωπαίους όσο και Ιάπωνες. Επομένως, δεν προκύπτει ότι η επιχειρηματολογία της επί του σημείου αυτού μπορεί να ισχύσει για τους λοιπούς Ιάπωνες κατασκευαστές.

139 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, καίτοι περιορισμένης αποδεικτικής αξίας, η δήλωση στην οποία προέβη η Fuji με την απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων τείνει να επιβεβαιώσει τα παρασχεθέντα από την ABB στοιχεία.

140 Από την αιτιολογική σκέψη 127 της προσβαλλόμενης αποφάσεως προκύπτει ότι, κατά τη συνάντηση της 10ης Ιουλίου 2002, κατά την οποία συζητήθηκε η εξέλιξη των μεθόδων λειτουργίας της συμπράξεως μετά την αποχώρηση της Siemens και της Hitachi, η Alstom υπέβαλε πρόταση σύμφωνα με την οποία οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές θα έπρεπε να περιορισθούν στην Ευρώπη, ενώ οι Ιάπωνες κατασκευαστές

στην Ιαπωνία, απέχοντας από την ευρωπαϊκή αγορά. Εξάλλου, με την εν λόγω αιτιολογική σκέψη διευκρινίζεται ότι, κατά την επακόλουθη συνάντηση της 15ης Ιουλίου 2002, ο εκπρόσωπος της Hitachi ανέφερε ότι η Hitachi απέρριπτε την πρόταση αυτή, ότι οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές είχαν αντιδράσει δηλώνοντας ότι η Ευρώπη, περιλαμβανομένης της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, ήταν η δική τους αγορά και ότι σκόπευαν να διατηρήσουν τις τιμές που εφάρμοζαν στη Δυτική Ευρώπη, επισημαίνοντας επίσης ότι το ζήτημα θα ετίθετο εκ νέου προς συζήτηση, μολονότι τούτο δεν συνέβη.

141 Εκ πρώτης όψεως, αυτή η σύνοψη των διαμειφθέντων κατά τις συναντήσεις της 10ης και της 15ης Ιουλίου 2002, η οποία βασίζεται σε παρασχεθέντα από τη Hitachi στοιχεία, αφήνει να εννοηθεί ότι η Alstom πρότεινε τη συνομολόγηση νέου συμφώνου, πρόταση η οποία απερρίφθη από τη Hitachi και δεν συζητήθηκε εν συνεχεία, όπερ σημαίνει ότι, τουλάχιστον από τον Ιούλιο του 2002, δεν υφίστατο κανένα σύμφωνο σχετικό με τη συμπεριφορά των Ιαπώνων κατασκευαστών στην αγορά του ΕΟΧ.

142 Εντούτοις, από τη σύνοψη της συναντήσεως της 15ης Ιουλίου 2002 προκύπτει, αφενός, ότι η Hitachi δεν απέρριψε την ιδέα κατανομής των αγορών αυτή καθ' εαυτήν, αλλά μόνο τη συγκεκριμένη πρόταση της Alstom. Αφετέρου, στη σύνοψη αυτή αναφέρεται ότι η Hitachi είχε επισημάνει ότι οι αξιώσεις των Ευρωπαίων κατασκευαστών επεκτείνονταν στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, γεγονός που υποδηλώνει ότι η εναντίωσή της συνδεόταν με τη συγκεκριμένη πτυχή, αλλά όχι με την κατάσταση στη Δυτική Ευρώπη.

143 Επιβάλλεται, ομοίως, η επισήμανση ότι η εκ μέρους της Alstom υποβολή της εν λόγω προτάσεως θέτει εν αμφιβόλω την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας και της Hitachi σε σχέση με την κατάσταση του ανταγωνισμού στην αγορά του ΕΟΧ. Συγκεκριμένα, εάν υποτεθεί ότι, όπως διατείνονται η προσφεύγουσα και η Hitachi, οι Ιάπωνες κατασκευαστές δεν θεωρούνταν υπολογίσιμοι ανταγωνιστές στην αγορά του ΕΟΧ λόγω των ανυπέρβλητων εμποδίων που έφρασσαν την είσοδό τους σε αυτήν, η συνομολόγηση ενός συμφώνου για την αγορά αυτή θα ήταν πράγματι άσκοπη. Στην υποθετική αυτή περίπτωση, οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές, έχοντας επίγνωση της

παραμέτρου αυτής χάρις στην προνομιούχο θέση τους στην Ευρώπη, δεν θα είχαν κανέναν λόγο να προτείνουν ένα τέτοιο σύμφωνο. Ωστόσο, από την υποβληθείσα από τη Hitachi σύνοψη προκύπτει ότι η πρόταση της Alstom αφορούσε τόσο την αγορά του ΕΟΧ όσο και την αγορά της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

144 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτή η ερμηνεία της Επιτροπής, ήτοι ότι, κατά τη συνάντηση της 10ης Ιουλίου 2002, η Alstom πρότεινε την επέκταση του κοινού συμφώνου, όπως αυτό παρουσιάζεται από την Επιτροπή, στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

145 Αφενός, βάσει της ερμηνείας αυτής, η πρόταση της Alstom αποδεικνύει ότι το κοινό σύμφωνο υφίστατο κατά τον χρόνο υποβολής της εν λόγω προτάσεως. Αφετέρου, η απόρριψη της προτάσεως αυτής από την Hitachi δεν ισοδυναμεί με απόρριψη του κοινού συμφώνου αυτού καθ' εαυτό, αλλά μόνο με άρνηση επεκτάσεώς του. Συνεπώς, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η συμφωνία GQ θα έπρεπε να έχει «καταρρεύσει» μετά τη συνάντηση της 15ης Ιουλίου 2002 βασίζεται σε εσφαλμένη προκείμενη.

146 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η πρόταση την οποία υπέβαλε η Alstom κατά τη συνάντηση της 10ης Ιουλίου 2002 επιρρωννύει τα παρασχεθέντα από την ABB στοιχεία.

147 Τρίτον, όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω, με τη σκέψη 50 της παρούσας αποφάσεως, η φερόμενη ως ουδέτερη στάση της Alstom και της Areva δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως απόδειξη της υπάρξεως του κοινού συμφώνου. Συνεπώς, η παράμετρος αυτή δεν δύναται να ενισχύσει τα παρασχεθέντα από την ABB στοιχεία.

Επί του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις

— Επιχειρήματα των διαδίκων

148 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ύπαρξη του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις προβάλλει απίθανη και δεν έχει αποδειχθεί.

149 Πρώτον, οι Ιάπωνες κατασκευαστές δεν θεωρούνταν ανταγωνιστική απειλή εντός της ευρωπαϊκής αγοράς και, συνεπώς, δεν ήταν αναγκαία η προσφορά σε αυτούς ανταλλάγματος μέσω του εν λόγω μηχανισμού. Κατά την προσφεύγουσα, εάν σκοπός της κοινοποιήσεως ήταν να καθίσταται δυνατός ο καταλογισμός, οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές δεν θα είχαν κανένα κίνητρο να προβαίνουν στην κοινοποίηση.

150 Δεύτερον, λαμβανομένης υπόψη της ακρίβειας που χαρακτηρίζει τη συμφωνία GQ, η απουσία, από το ίδιο το κείμενο της συμφωνίας ή τα μεταγενέστερα αυτής έγγραφα, μνείας στον μηχανισμό κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις θα ήταν παράδοξη.

151 Τρίτον, κατά την προσφεύγουσα, η θεωρία της Επιτροπής βασίζεται σε υποχρεωτική και συστηματική κοινοποίηση, εφόσον μόνον ένας μηχανισμός καλύπτων τουλάχιστον σημαντικό τμήμα των οικείων έργων ΕΜΜΑ θα μπορούσε να παρέχει στους Ιάπωνες κατασκευαστές τη δυνατότητα να παρακολουθούν και να ελέγχουν τη διαδικασία καταλογισμού. Εν προκειμένω, όμως, η Επιτροπή δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ούτε την ύπαρξη του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις ούτε τον συστηματικό χαρακτήρα αυτού.

152 Συναφώς, κατά την προσφεύγουσα, με τις μαρτυρίες τους, οι M. και P. επισήμαναν ότι οι κατάλογοι των έργων EMMA στην Ευρώπη και η ανάθεση των έργων αυτών δεν είχαν αποτελέσει αντικείμενο συζητήσεως με τις ιαπωνικές επιχειρήσεις. Επιπροσθέτως, οι εν λόγω κατάλογοι δεν αποδεικνύουν την ύπαρξη συστηματικής κοινοποιήσεως.

153 Οι δηλώσεις στις οποίες προέβη η Hitachi με την αίτησή της επιεικούς μεταχειρίσεως και με την απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δεν αποτελούν παρά ερμηνεία των πραγματικών περιστατικών εκ μέρους της εν λόγω επιχειρήσεως. Εν πάση περιπτώσει, κατά την προσφεύγουσα, τέτοιες δηλώσεις δεν αφορούν το διάστημα μετά την αποχώρηση της Hitachi από τη σύμπραξη το 1999. Επιπροσθέτως, η Hitachi προέβη σε συμπληρωματική απάντηση επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η οποία υποβαθμίζει την αξία των δηλώσεων που περιέχονται στην αρχική απάντησή της. Ομοίως, δεδομένου του βαθμού ακριβείας της υποβληθείσας από τη Hitachi αιτήσεως επιεικούς μεταχειρίσεως, οι εν λόγω δηλώσεις, οι οποίες υποβλήθηκαν σε μεταγενέστερο χρόνο, στερούνται πλήρως αξιοπιστίας.

154 Επιπροσθέτως, με τις αιτιολογικές σκέψεις 148 και 162 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η ίδια η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η κοινοποίηση δεν μπορούσε να λαμβάνει χώρα σε τακτική βάση. Κατά την προσφεύγουσα, η Fuji επιβεβαίωσε το στοιχείο αυτό με την απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ενώ η Hitachi δεν το αμφισβήτησε με τις δηλώσεις της περί της κοινοποιήσεως και του καταλογισμού στις ποσοστώσεις. Όσον αφορά το περιεχόμενο της συμφωνίας EQ, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, αφενός, ότι αγνοούσε την ύπαρξη του εν λόγω εγγράφου και ότι, ως εκ τούτου, αυτό στερείται σημασίας καθόσον την αφορά. Αφετέρου, κατά το παράρτημα 2 της εν λόγω συμφωνίας, η κοινοποίηση των ευρωπαϊκών έργων EMMA στους Ιάπωνες κατασκευαστές ήταν προαιρετική και όχι υποχρεωτική.

155 Η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

156 Πρώτον, επιβάλλεται η επισήμανση ότι τα επιχειρήματα της Επιτροπής περί του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις δεν βασίζονται αποκλειστικώς στην προκείμενη ότι οι Ιάπωνες κατασκευαστές θεωρούνταν υπολογίσιμοι ανταγωνιστές στην αγορά του ΕΟΧ. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή εκτιμά ότι συνέλεξε αποχρώντα στοιχεία περί της υπάρξεως του εν λόγω μηχανισμού. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να εξετασθεί η αποδεικτική αξία των στοιχείων που προβάλλει η Επιτροπή, ούτως ώστε να εξακριβωθεί εάν αυτά αποδεικνύουν επαρκώς κατά νόμον την ύπαρξη του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις.

157 Στο πλαίσιο αυτό, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι, εάν σκοπός της κοινοποιήσεως ήταν να καθίσταται δυνατός ο καταλογισμός, οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές δεν θα είχαν κανένα κίνητρο να προβαίνουν στην κοινοποίηση στερείται ερείσματος. Το εν λόγω επιχείρημα στηρίζεται αποκλειστικώς σε αξιολόγηση του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις ως μεμονωμένου στοιχείου. Η προσέγγιση αυτή προσκρούει, όμως, στη θέση της Επιτροπής, όπως αυτή συνοψίσθηκε με τη σκέψη 90 της παρούσας αποφάσεως, κατά την οποία ο εν λόγω μηχανισμός εντασσόταν στο γενικότερο πλαίσιο που διαμόρφωνε το κοινό σύμφωνο.

158 Δεύτερον, μολονότι είναι αληθές ότι η λειτουργία του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού προϋπέθετε τη λήψη ορισμένων μέτρων, τα μέτρα αυτά δεν ήταν ιδιαιτέρως πολύπλοκα, εφόσον συνίσταντο κατ' ουσίαν στην εκ μέρους της ομάδας των Ευρωπαίων κατασκευαστών κοινοποίηση ορισμένων στοιχείων στην ομάδα των Ιαπώνων κατασκευαστών, κοινοποίηση η οποία, εξάλλου, ελάμβανε χώρα παράλληλα με εκείνη που πραγματοποιείτο κατ' εφαρμογήν της συμφωνίας GQ σε σχέση με τα έργα ΕΜΜΑ εκτός του ΕΟΧ. Κατά συνέπεια, τα εν λόγω μέτρα ή ο ίδιος ο μηχανισμός κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις δεν απαιτούσαν προφανώς έγγραφους κανόνες, δεδομένης άλλωστε της βουλήσεως των μερών της συμπράξεως να περιορίσουν τον κίνδυνο αποκαλύψεώς της, βουλήσεως η οποία επιβεβαιώνεται από τις εκ μέρους τους ληφθείσες οργανωτικές και τεχνικές προφυλάξεις που περιγράφονται με τις σκέψεις 170 έως 176 της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

159 Τρίτον, με τη μαρτυρία του, ο Μ. επιβεβαίωσε ρητώς την ύπαρξη του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού. Ο Μ. δήλωσε επίσης ότι ο μηχανισμός αυτός δεν αφορούσε τα έργα ΕΜΜΑ στις κατασκευάστριες χώρες, ήτοι στην Ιαπωνία και σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες.

160 Η ύπαρξη μηχανισμού ο οποίος συνίστατο στον καταλογισμό της αξίας των έργων ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ στην προβλεπόμενη από τη συμφωνία GQ διεθνή ποσόστωση επιβεβαιώθηκε και από τις δηλώσεις της ABB.

161 Αντιθέτως, όπως επισημαίνει η προσφεύγουσα, από τους κατάλογους των έργων που παρέσχε η ABB δεν προκύπτει ότι τα έργα ΕΜΜΑ στην Ευρώπη κοινοποιούνταν συστηματικώς στους Ιάπωνες κατασκευαστές. Συνεπώς, οι εν λόγω κατάλογοι δεν αποδεικνύουν την ύπαρξη του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις.

162 Όσον αφορά τα παρασχεθέντα από τη Hitachi στοιχεία, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, θεωρούμενη εντός του συγκειμένου που διαμορφώνουν οι αμέσως προηγούμενες αυτής φράσεις, η δήλωση ότι η Siemens διένεμε τακτικώς τους συνοπτικούς πίνακες με μέρος των έργων ΕΜΜΑ που είχαν ανατεθεί στα διάφορα μέλη της συμπράξεως αναφέρεται σε έργα ΕΜΜΑ εκτός ΕΟΧ. Κατά συνέπεια, η δήλωση αυτή στερείται σημασίας όσον αφορά την απόδειξη του περιγραφόμενου από την Επιτροπή μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού, ο οποίος αφορά έργα ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ.

163 Αντιθέτως, με την απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η Hitachi δήλωσε ότι, προ της αποχωρήσεώς της από τη σύμπραξη το 1999, οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές κοινοποιούσαν στους Ιάπωνες κατασκευαστές τις λεπτομέρειες των έργων ΕΜΜΑ που επρόκειτο να αναλάβουν στην Ευρώπη, με σκοπό τον συνυπολογισμό των έργων αυτών κατά τον καθορισμό της ποσοστώσεως για τα εκτός ΕΟΧ έργα ΕΜΜΑ τα οποία ανετίθεντο στις δύο ομάδες κατασκευαστών κατ' εφαρμογήν της συμφωνίας GQ.

164 Η δήλωση αυτή επιβεβαιώνει ρητώς την ύπαρξη, έως το 1999, του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού για τον οποίο κάνει λόγο η Επιτροπή. Επιπλέον, η αποδεικτική αξία της εν λόγω δηλώσεως είναι αυξημένη για δύο λόγους. Αφενός, πρόκειται για μαρτυρία η οποία στρέφεται κατά των συμφερόντων της Hitachi, εφόσον υποδηλώνει την ύπαρξη σχέσεως μεταξύ των συμπαιγνιακών δραστηριοτήτων εντός του ΕΟΧ και των Ιαπώνων κατασκευαστών, συνιστώντας, ως εκ τούτου, ενοχοποιητικό στοιχείο. Αφετέρου, από την ανάγνωση του οικείου αποσπάσματος της απαντήσεως επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων προκύπτει ότι η Hitachi δεν είχε επίγνωση των επαγωγικών συλλογισμών στους οποίους ενδέχετο να οδηγήσει η εν λόγω δήλωση.

165 Επιπροσθέτως, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, με τη σκέψη 54 της παρούσας αποφάσεως, με τη συμπληρωματική απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η Hitachi δεν αναθεώρησε το περιεχόμενο της δηλώσεώς της περί των πραγματικών περιστατικών που σχετίζονται με τον μηχανισμό κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις.

166 Εξάλλου, το γεγονός ότι στην αίτηση της Hitachi περί επιεικούς μεταχειρίσεως, η οποία είναι προγενέστερη της απαντήσεώς της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, δεν εντοπίζεται μνεία στον μηχανισμό κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις δεν υποβαθμίζει την αξία των σχετικών με τον εν λόγω μηχανισμό δηλώσεων της συγκεκριμένης επιχειρήσεως. Ειδικότερα, είναι εύλογο, στο πλαίσιο της διαδικασίας, μια επιχείρηση να αποσαφηνίζει τη θέση της ως προς ορισμένες πτυχές της υποθέσεως, ιδίως κατόπιν της λήψεως της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, με την οποία η Επιτροπή διατυπώνει κατά τρόπο επίσημο τις αιτιάσεις της και εκθέτει τα στοιχεία επί των οποίων αυτές ερείδονται.

167 Από την πλευρά της, η Fuji, με την απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, δήλωσε ότι οι πληροφορίες που αφορούσαν την κατανομή έργων EMMA στις ευρωπαϊκές χώρες που αποκλείονταν από το πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας GQ δεν κοινοποιούνταν συστηματικώς στους Ιάπωνες κατασκευαστές και ότι, συνεπώς, η ίδια αγνοούσε τη λειτουργία της συμφωνίας EQ.

168 Επιβάλλεται, εντούτοις, η επισήμανση ότι η θέση της Fuji δεν είναι αντίθετη προς τα συμφέροντά της, καθώς σκοπεί στην αμφισβήτηση της υπάρξεως οιασδήποτε παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ. Η αποδεικτική της αξία είναι, επομένως, κατώτερη εκείνης των παρασχεθέντων από την ABB και τη Hitachi στοιχείων. Επιπροσθέτως, ο δευτερεύων ρόλος της Fuji εντός του καρτέλ, στον οποίο έγινε μνεία με τη σκέψη 137 της παρούσας αποφάσεως, εξηγεί ενδεχομένως το γεγονός ότι η Fuji δεν ήταν αποδέκτης όλων των κοινοποιήσεων εκ μέρους της ομάδας των Ευρωπαίων κατασκευαστών. Η παράμετρος αυτή αποδυναμώνει επίσης την αξιοπιστία των δηλώσεων της Fuji ως προς το σημείο αυτό σε σχέση με την αξιοπιστία των στοιχείων που παρέσχαν η ABB και η Hitachi, οι οποίες ήταν μέλη των επιτροπών των αντίστοιχων ομάδων και, για τον λόγο αυτόν, ήταν σε θέση να γνωρίζουν λεπτομερέστερα τη λειτουργία της φερόμενης ως συμπράξεως.

169 Όσον αφορά τη συμφωνία EQ, κατ' εφαρμογήν του σημείου 4 του τμήματος «Ε (E-Members)» του παραρτήματός της 2, οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές «αποφασίζουν περί της κοινοποιήσεως των ευρωπαϊκών έργων στην [ομάδα των Ιαπώνων κατασκευαστών]». Από το συγκείμενο του παραρτήματος 2 προκύπτει ότι η κοινοποίηση των πληροφοριών έπρεπε να λαμβάνει χώρα προ της αναθέσεως των οικείων έργων ΕΜΜΑ.

170 Αντιθέτως, ο προαναφερθείς όρος της συμφωνίας δεν αφορούσε την παρακολούθηση ήδη ανατεθέντων έργων. Κατά συνέπεια, μολονότι το περιεχόμενο του εν λόγω όρου της συμφωνίας αφήνει να εννοηθεί ότι οι Ιάπωνες κατασκευαστές θεωρούνταν υπολογίσιμοι ανταγωνιστές ως προς την ανάληψη ορισμένων έργων ΕΜΜΑ εντός ΕΟΧ (βλ. σκέψεις 184 έως 191 της παρούσας αποφάσεως), τα μέτρα που αυτός προέβλεπε δεν αποτελούν μέρος του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού όπως τον παρουσιάζει η Επιτροπή. Επομένως, τόσο το παράρτημα 2 της συμφωνίας EQ όσο και οι περιλαμβανόμενες στις αιτιολογικές σκέψεις 148 και 162 της προσβαλλόμενης αποφάσεως αναφορές στο περιεχόμενο του παραρτήματος αυτού στερούνται σημασίας όσον αφορά την απόδειξη του εν λόγω μηχανισμού.

171 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ύπαρξη του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις έχει αποδειχθεί επαρκώς κατά νόμον από τα παρασχεθέντα από την ABB στοιχεία, όπως αυτά επιβεβαιώνονται από τις δηλώσεις που περιέχονται στην απάντηση της Hitachi επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων.

172 Εν αντιθέσει προς ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, από τα στοιχεία για τα οποία έγινε λόγος με την προηγούμενη σκέψη δεν προκύπτει ότι ο μηχανισμός κοινοποιήσεως και καταλογισμού ετέθη σε εφαρμογή περιστασιακώς και κατά διακριτική ευχέρεια. Συγκεκριμένα, μολονότι οι δηλώσεις της ABB και της Hitachi και η μαρτυρία του Μ. δεν θίγουν ρητώς το ζήτημα αυτό, από τη διατύπωση που χρησιμοποιείται στα σχετικά έγγραφα προκύπτει σαφώς ότι η κοινοποίηση αποτελούσε τακτική διαδικασία για το σύνολο των μετεχόντων και των οικείων έργων. Όπως διευκρινίσθηκε με τη σκέψη 168 της παρούσας αποφάσεως, οι δηλώσεις της Fuji επί του σημείου αυτού υπολείπονται σε αξιοπιστία των στοιχείων που παρασχέθηκαν από την ABB και τη Hitachi. Εξάλλου, όπως έχει ήδη επισημανθεί με τη σκέψη 170 της παρούσας αποφάσεως, το παράρτημα 2 της συμφωνίας EQ στερείται συναφώς σημασίας.

173 Όσον αφορά το χρονικό διάστημα εφαρμογής του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις, οι δηλώσεις της ABB δεν αναφέρονται σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο και, συνεπώς, μπορούν, a priori, να ερμηνευθούν ως αναφερόμενες στη συνολική διάρκεια της παραβάσεως. Οι δηλώσεις του Μ. αφορούν την περίοδο κατά την οποία αυτός μετείχε στις δραστηριότητες της συμπράξεως, ήτοι το διάστημα μεταξύ 1988 και Ιουνίου 2002. Εντούτοις, καθόσον με τη σκέψη 84 της παρούσας αποφάσεως τονίσθηκε ότι τα παρασχεθέντα από την ABB στοιχεία πρέπει να επιβεβαιωθούν από άλλα στοιχεία, επιβάλλεται η επισήμανση ότι οι δηλώσεις της Hitachi αφορούν την περίοδο που προηγείται του χρονικού σημείου κατά το οποίο αυτή αποχώρησε από τη σύμπραξη, το 1999. Επομένως, η ύπαρξη του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις πρέπει να θεωρηθεί αποδεδειγμένη για τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

174 Όσον αφορά τη σημασία του εν λόγω μηχανισμού, πρέπει να γίνει δεκτό ότι αυτός συνιστά σοβαρή ένδειξη περί του ότι οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές θεωρούσαν τους Ιάπωνες κατασκευαστές εν δυνάμει σοβαρούς ανταγωνιστές στην αγορά του ΕΟΧ. Συγκεκριμένα, αν η ευρωπαϊκή αγορά ήταν πράγματι απροσπέλαστη για τους Ιάπωνες κατασκευαστές, λόγω της υπάρξεως εμποδίων εισόδου, οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές δεν θα είχαν λόγο να κοινοποιούν τα αποτελέσματα της αναθέσεως ορισμένων έργων ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ και, κατά μείζονα λόγο, να καταλογίζουν τα έργα αυτά στην προβλεπόμενη από τη συμφωνία GQ κοινή «ευρωπαϊκή» ποσόστωση, διότι ο καταλογισμός θα είχε ως αποτέλεσμα να στερούνται αυτοί μέρους των έργων ΕΜΜΑ

στις καλυπτόμενες από τη συμφωνία GQ περιοχές. Συνεπώς, η ύπαρξη ενός τέτοιου μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού σημαίνει ότι οι ιαπωνικές επιχειρήσεις ήταν σε θέση να διεισδύσουν στην ευρωπαϊκή αγορά. Το γεγονός ότι δεν το έπραξαν οφείλεται στην ειδική προς τούτο δέσμευση που ανέλαβαν, με αντάλλαγμα σημαντικότερο μερίδιο έργων ΕΜΜΑ εκτός ΕΟΧ. Επομένως, ο επίμαχος μηχανισμός συνιστά συνδετικό κρίκο μεταξύ των συμπαιγνιακών δραστηριοτήτων εντός του ΕΟΧ και των Ιαπώνων κατασκευαστών και, ως εκ τούτου, έμμεση απόδειξη περί της υπάρξεως του κοινού συμφώνου.

175 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η τακτική κοινοποίηση, στην ομάδα των Ιαπώνων κατασκευαστών, ορισμένων έργων ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ, μετά την ανάθεσή τους, και ο καταλογισμός των έργων αυτών στην προβλεπόμενη από τη συμφωνία GQ κοινή «ευρωπαϊκή» ποσόστωση έχει αποδειχθεί, όσον αφορά την περίοδο μεταξύ 1988 και 1999, έτος κατά το οποίο η Hitachi αποχώρησε από τη σύμπραξη, με τις δηλώσεις της ABB, τις δηλώσεις της Hitachi και τη μαρτυρία του Μ. Επιπροσθέτως, η ύπαρξη του εν λόγω μηχανισμού συνιστά έμμεση απόδειξη περί της υπάρξεως του κοινού συμφώνου για το οποίο κάνει λόγο η Επιτροπή.

Επί των στοιχείων που, κατά την προσφεύγουσα, διαψεύδουν την ύπαρξη του κοινού συμφώνου

— Επιχειρήματα των διαδίκων

176 Πρώτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα έγγραφα που ανάγονται στον χρόνο των πραγματικών περιστατικών δεν περιέχουν μνεία στο κοινό σύμφωνο. Κατά την προσφεύγουσα, ενώ η συμφωνία GQ και η συμφωνία EQ καθορίζουν τους λεπτομερείς κανόνες της συμπράξεως, αποκλείουν την Ευρώπη από το πεδίο εφαρμογής τους. Προβάλλει, όμως, παράδοξο το γεγονός ότι στις εν λόγω συμφωνίες δεν

εντοπίζεται καμία αναφορά σε ένα εκ των βασικών στοιχείων της συμπράξεως. Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι, εάν οι κατασκευαστές ΕΜΜΑ σκόπευαν να δημιουργήσουν μια διεθνή σύμπραξη διατηρώντας για τους ίδιους τις αγορές των κατασκευαστριών χωρών, θα είχαν προνοήσει να ενσωματώσουν ρήτρες διασφαλίσεως στην έγγραφη συμφωνία τους και όχι να αποκλείσουν τις εν λόγω περιοχές από το πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας και να βασίζονται σε ένα άγραφο σύμφωνο.

177 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, ως εκ τούτου, ότι η συμφωνία GQ και η συμφωνία EQ δεν μπορούν να θεωρηθούν έγγραφες αποδείξεις περί της υπάρξεως του κοινού συμφώνου. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο διότι οι Ιάπωνες κατασκευαστές δεν μετείχαν στη συμφωνία EQ και αγνοούσαν την ύπαρξή της.

178 Επιπροσθέτως, κατά την προσφεύγουσα, η συμφωνία EQ επιβεβαιώνει το γεγονός ότι οι Ιάπωνες κατασκευαστές δεν αποτελούσαν σοβαρή απειλή εντός της ευρωπαϊκής αγοράς, καθώς αυτή προέβλεπε ότι, όσον αφορά τα ευρωπαϊκά έργα, μόνον οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές θα υπέβαλαν προσφορές. Τούτο σημαίνει ότι οι Ευρωπαίοι πελάτες δεν θεωρούσαν υπολογίσιμες τις προσφορές που υποβάλλονταν από Ιάπωνες κατασκευαστές.

179 Δεύτερον, η προσφεύγουσα προσθέτει ότι οι υπάλληλοί της δεν γνώριζαν την ύπαρξη του κοινού συμφώνου και ότι ουδείς εξ αυτών μετέσχε σε συναφείς με αυτό δραστηριότητες.

180 Ομοίως, κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη στοιχεία και μαρτυρίες που υποβλήθηκαν από τις Hitachi, Siemens, Toshiba και VA TECH, εκ των οποίων προκύπτει ότι το κοινό σύμφωνο ουδέποτε υπήρξε.

181 Στο πλαίσιο αυτό, η αποδεικτική αξία των υποβληθέντων από τις Siemens και VA TECH στοιχείων είναι ιδιαιτέρως σημαντική κυρίως διότι οι δύο επιχειρήσεις δεν είχαν συμφέρον να αμφισβητήσουν την ύπαρξη του κοινού συμφώνου, αφού η συμμετοχή τους σε παράβαση απεδεικνύετο διά άλλων στοιχείων.

182 Η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

183 Πρώτον, αμφότεροι των διαδίκων αναγνωρίζουν ότι η συμφωνία GQ προβλέπει την οργάνωση συμπράξεως σχετικής με τα έργα EMMA σε διεθνές επίπεδο. Εντούτοις, αφενός, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η συμφωνία αυτή δεν περιέχει μνεία στο κοινό σύμφωνο και, αφετέρου, κατά το παράρτημά της 2, η εν λόγω συμφωνία αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής της την Ιαπωνία, τα δώδεκα κράτη μέλη της τότε Ευρωπαϊκής Κοινότητας καθώς και πέντε ακόμη χώρες της Δυτικής Ευρώπης.

184 Η συμφωνία EQ αποτελεί συμφωνία εκτελέσεως της συμφωνίας GQ και αφορά, μεταξύ άλλων, την κατανομή της κοινής «ευρωπαϊκής» ποσοστώσεως που προβλέπεται από τη συμφωνία GQ. Η συμφωνία EQ συνομολογήθηκε αποκλειστικώς από τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Συνεπώς, η προσφεύγουσα δεν μετείχε σε αυτήν. Εξάλλου, η συμφωνία EQ δεν περιέχει ρητή αναφορά στο κοινό σύμφωνο.

185 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η συμφωνία GQ και η συμφωνία EQ συνιστούν έγγραφες αποδείξεις της υπάρξεως του κοινού συμφώνου.

186 Εντούτοις, η απουσία από το κείμενο των συμφωνιών GQ και EQ ρητής αναφοράς στο εν λόγω σύμφωνο δεν σημαίνει ότι το σύμφωνο αυτό δεν υπήρξε. Συγκεκριμένα, η εκ μέρους ομάδας κατασκευαστών δέσμευση περί μη διεισδύσεως σε αγορά, όπως η δέσμευση που, κατά την αιτίαση της Επιτροπής, ανέλαβαν οι Ιάπωνες κατασκευαστές, παραχωρώντας κατ' αυτόν τον τρόπο την εν λόγω αγορά στην άλλη ομάδα, βασίζεται σε απλή σύλληψη η οποία μπορεί να υλοποιηθεί με ευχέρεια. Επιπροσθέτως, η υλοποίηση της εν λόγω ιδέας δεν απαιτεί, κατ' αρχήν, διάδραση μεταξύ των οικείων επιχειρήσεων. Κατά συνέπεια, μια τέτοια δέσμευση μπορεί κάλλιστα να υφίσταται ως άγραφο σύμφωνο, γεγονός που περιορίζει και τον κίνδυνο αποκαλύψεώς της.

187 Ομοίως, καθόσον οι Ιάπωνες κατασκευαστές δεν μετείχαν στη συμφωνία EQ, η επιβαλλόμενη από το άρθρο 6, παράγραφος 4, αυτής υποχρέωση υποβολής προσφορών, δεν ηδύνατο να τους αφορά. Συνεπώς, εκ της εν λόγω ρήτρας δεν δύναται να συναχθεί ότι οι Ιάπωνες κατασκευαστές δεν θεωρούνταν εν δυνάμει ανταγωνιστές στην αγορά του ΕΟΧ.

188 Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, όπως επισημάνθηκε με τη σκέψη 169 της παρούσας αποφάσεως, οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές είχαν, κατά το σημείο 4 του τμήματος «Ε (E-Members)» του παραρτήματος 2 της συμφωνίας EQ, την ευχέρεια να κοινοποιούν στην ομάδα των Ιαπώνων κατασκευαστών ορισμένα ευρωπαϊκά έργα EMMA, προ της αναθέσεώς τους.

189 Το στοιχείο αυτό καθιστά δυνατή την απόκρουση, έως κάποιο βαθμό, της επιχειρηματολογίας της προσφεύγουσας, καθόσον υποδηλώνει ότι οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές εκτιμούσαν ότι οι Ιάπωνες κατασκευαστές ενδέχετο να ενδιαφέρονται, τουλάχιστον, για τη διαδικασία αναθέσεως ορισμένων έργων EMMA εντός του ΕΟΧ και ότι, συνεπώς, αυτοί αποτελούσαν εν δυνάμει ανταγωνιστές για τα εν λόγω έργα.

190 Εντούτοις, κανένα εκ των στοιχείων της συμφωνίας EQ ή εκ των προσκομισθέντων από την Επιτροπή στοιχείων δεν αποδεικνύει ότι ο οικείος μηχανισμός ετέθη σε εφαρμογή από τους Ευρωπαίους κατασκευαστές ή ότι οι Ιάπωνες κατασκευαστές γνώριζαν την ύπαρξή του.

191 Συνεπώς, η συμφωνία EQ συνιστά απλή ένδειξη συνηγορούσα υπέρ της εκτιμήσεως της Επιτροπής ότι οι Ιάπωνες κατασκευαστές θεωρούνταν υπολογίσιμοι ανταγωνιστές ως προς την ανάληψη ορισμένων έργων ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ.

192 Δεύτερον, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε σφάλμα δεχόμενη ότι οι δηλώσεις και οι μαρτυρίες της ABB, οι δηλώσεις της Fuji περί της υπάρξεως του κοινού συμφώνου και οι δηλώσεις της Hitachi περί της κοινοποιήσεως και του καταλογισμού έπρεπε να θεωρηθούν σημαντικότερης αποδεικτικής αξίας σε σχέση με τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας, της Hitachi, της Siemens, της Toshiba και της VA TECH, οι οποίες αμφισβητούν την ύπαρξη του κοινού συμφώνου, καθώς και σε σχέση με τα υποβληθέντα από τις εν λόγω επιχειρήσεις στοιχεία.

193 Συγκεκριμένα, εν αντιθέσει προς την πρώτη ομάδα στοιχείων, τα εν λόγω επιχειρήματα δεν είναι αντίθετα προς τα συμφέροντα των οικείων επιχειρήσεων, αφού σκοπούν στην αμφισβήτηση της υπάρξεως οιασδήποτε παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ. Η διαπίστωση αυτή ισχύει και για τις μαρτυρίες των υπαλλήλων και πρώην υπαλλήλων, δεδομένου ότι, όπως επισημάνθηκε με τη σκέψη 59 της παρούσας αποφάσεως, δεν πρόκειται, κατ' αρχήν, για ανεξάρτητα στοιχεία. Όσον αφορά, εξάλλου, το κοινό σύμφωνο, οι μαρτυρίες δεν προσφέρουν στοιχεία νέα σε σχέση με τα παρασχεθέντα από τους αποδέκτες της ανακοινώσεως των αιτιάσεων.

194 Επιπροσθέτως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των Siemens και VA TECH, δεν είχαν συμφέρον να αμφισβητήσουν την ύπαρξη του κοινού συμφώνου, καθώς, με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Επιτροπή είχε ερμηνεύσει το κοινό σύμφωνο ως συμπαιγνιακή συμφωνία μεταξύ

Ευρωπαίων και Ιαπώνων κατασκευαστών σχετική με την αγορά του ΕΟΧ, συμφωνία η οποία στοιχειοθετούσε, ως εκ τούτου, παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ. Η διαπίστωση αυτή ήταν επιζήμια για τα συμφέροντα των Ευρωπαίων κατασκευαστών, τουλάχιστον δυνητικώς, στην περίπτωση κατά την οποία η Επιτροπή αδυνατούσε να αποδείξει επαρκώς κατά νόμον το υποστατό των λοιπών αιτιάσεων που διατύπωνε κατ' αυτών.

195 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα στοιχεία που επικαλείται η προσφεύγουσα δεν θέτουν εν αμφιβόλω την αξία των στοιχείων επί των οποίων η Επιτροπή θεμελιώνει την ύπαρξη του κοινού συμφώνου.

Επί της αναθέσεως έργων ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ

— Επιχειρήματα των διαδίκων

196 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα στοιχεία επί των οποίων στηρίχθηκε η Επιτροπή δεν αποδεικνύουν ότι η ίδια μετείχε στη διαμοίραση έργων ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ.

197 Η προσφεύγουσα παραδέχεται ότι έλαβε μέρος σε συναντήσεις με τους Ευρωπαίους κατασκευαστές, υποστηρίζει όμως ότι οι συναντήσεις αυτές αφορούσαν αποκλειστικώς τη συμφωνία GQ και, συνεπώς, δεν στοιχειοθετούσαν παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ ή του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

198 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί επίσης τη βασιμότητα του επιχειρήματος ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι Ιάπωνες κατασκευαστές είχαν μελετήσει το ενδεχόμενο να υποβάλουν προσφορές για έργα ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ. Όπως διευκρινίζει, εξαιρουμένης μίας περιπτώσεως, κατά τη διάρκεια λειτουργίας της συμπράξεως η ίδια ουδέποτε δέχθηκε από ευρωπαϊκές εταιρείες πρόσκληση να υποβάλει προσφορά για έργα ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ.

199 Όσον αφορά τα διάφορα στοιχεία στα οποία γίνεται μνεία με την προσβαλλόμενη απόφαση, η προσφεύγουσα δηλώνει ότι ουδέποτε περιήλθαν εις γνώσιν της οι παρασχεθέντες από τις ABB και Fuji κατάλογοι έργων. Η προσφεύγουσα αρνείται ρητώς ότι είχε λάβει γνώση του χρονολογούμενου από το 1997 ισπανικού έργου «MSP via GC», για το οποίο, σύμφωνα με έναν εκ των υποβληθέντων από την ABB καταλόγων έργων, είχε εκδηλώσει ενδιαφέρον.

200 Ομοίως, τα υποβληθέντα από τη VA TECH αποδεικτικά στοιχεία, για τα οποία γίνεται λόγος με την αιτιολογική σκέψη 204 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, δεν αποδεικνύουν την ύπαρξη σχέσεως μεταξύ έργων ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ και της προσφεύγουσας ή άλλου Ιάπωνα κατασκευαστή.

201 Η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

202 Η δικογραφία δεν περιέχει στοιχεία από τα οποία δύναται να συναχθεί ότι κατά τις συναντήσεις στο πλαίσιο της συμφωνίας GQ, στις οποίες μετείχαν οι ιαπωνικές επιχειρήσεις μέλη της συμπράξεως, είχαν αποτελέσει αντικείμενο συζητήσεως έργα ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ.

203 Ομοίως, από τους παρασχεθέντες από τις ABB και Fuji καταλόγους έργων δεν προκύπτει ότι τα έργα EMMA εντός του ΕΟΧ είχαν αποτελέσει αντικείμενο συζητήσεως με τους Ιάπωνες κατασκευαστές, εξαιρουμένου του φερόμενου ενδιαφέροντος της προσφεύγουσας για το έργο «MSP via GC» στην Ισπανία. Ωστόσο, δεν μπορεί να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο η εντοπιζόμενη στον παρασχεθέντα από την ABB κατάλογο έργων αναφορά στο ενδιαφέρον της προσφεύγουσας για το συγκεκριμένο έργο να είναι πεπλανημένη, δεδομένων της εκτάσεως του οικείου καταλόγου έργων και του γεγονότος ότι η Επιτροπή δεν προσδιόρισε άλλες περιπτώσεις κατά τις οποίες Ιάπωνας κατασκευαστής εκδήλωσε ενδιαφέρον για έργο EMMA εντός του ΕΟΧ. Εν πάση περιπτώσει, το περιεχόμενο του παρασχεθέντος από την ABB καταλόγου έργων δεν επιβεβαιώνεται, όσον αφορά το έργο «MSP via GC», από άλλα στοιχεία, ιδίως δε από τον κατάλογο έργων της Fuji, και, επομένως, δεν μπορεί να ληφθεί συναφώς υπόψη.

204 Επιπροσθέτως, η επισήμανση στην οποία προβαίνει η Επιτροπή με την αιτιολογική σκέψη 125 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, ήτοι ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι Ιάπωνες κατασκευαστές είχαν μελετήσει το ενδεχόμενο συμμετοχής σε ευρωπαϊκές προσκλήσεις προς υποβολή προσφορών, αλλά ότι εν γένει αυτοί αρνούνταν να μετέχουν σε αυτές και κοινοποιούσαν τα οικεία έργα στους Ευρωπαίους κατασκευαστές, στηρίζεται αποκλειστικώς στις δηλώσεις της ABB και στις μαρτυρίες των υπαλλήλων της. Επομένως, εφόσον δεν επιβεβαιώνεται από άλλα στοιχεία, η εκτίμηση αυτή της Επιτροπής δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη.

205 Τέλος, οι χειρόγραφες σημειώσεις εκπροσώπου της VA TECH, για τις οποίες γίνεται λόγος με την αιτιολογική σκέψη 204 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, περιέχουν, αφενός, αναφορά σε έργο EMMA εντός του ΕΟΧ και, αφετέρου, υπόμνηση για τη συζήτηση ενός «πακέτου» έργων EMMA με τους Ιάπωνες κατασκευαστές. Εντούτοις, μεταξύ των δύο αυτών αποσπασμάτων παρεμβάλλονται διάφορες σελίδες με σημειώσεις για άλλα θέματα. Επιπροσθέτως, αμέσως προ της αναφοράς στις ιαπωνικές επιχειρήσεις περιέχονται σημειώσεις για έργο EMMA εκτός ΕΟΧ. Υπό τις συνθήκες αυτές, εκ των εν λόγω σημειώσεων δεν δύνανται να συναχθούν συμπεράσματα σε σχέση με το ενδιαφέρον των ιαπωνικών επιχειρήσεων για έργα EMMA στην Ευρώπη.

206 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι δεν αποδείχθηκε ότι οι ιαπωνικές επιχειρήσεις έλαβαν μέρος στην ανάθεση έργων EMMA εντός του ΕΟΧ.

Σφαιρική εκτίμηση

— Επιχειρήματα των διαδίκων

207 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει κατ' αρχάς ότι, εν αντιθέσει προς ό,τι διατείνεται η Επιτροπή, δεν ήταν αναγκαία η προστασία των αντίστοιχων εσωτερικών αγορών έναντι των δύο ομάδων κατασκευαστών. Κατά την άποψή της, δεν υφίστατο κίνδυνος ασκήσεως ανταγωνισμού εκ μέρους των Ιαπώνων κατασκευαστών εντός της ευρωπαϊκής αγοράς ή αντιστρόφως. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι, κατά τη διάρκεια λειτουργίας της φερομένης ως συμπράξεως, μόνον κατ' εξαίρεση προσκλήθηκε να υποβάλει προσφορά για έργο EMMA εντός του ΕΟΧ.

208 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει επίσης ότι το αντικείμενο και το περιεχόμενο του κοινού συμφώνου δεν έχουν αποδειχθεί. Όπως επισημαίνει, τα στοιχεία επί των οποίων η Επιτροπή θεμελιώνει την απόφασή της δεν προσδιορίζουν ούτε τα μέρη του κοινού συμφώνου, ούτε την ημερομηνία συνομολογήσεώς του, ούτε την τύχη του μετά την αποχώρηση της Siemens και της Hitachi από τη σύμπραξη το 1999. Επομένως, οι παρασχεθείσες από την ABB αποδείξεις δεν αποκαλύπτουν την ύπαρξη συμπαιγνιακής συμφωνίας, αλλά αποτελούν έκφραση της «υποσυνείδητης αντιλήψεως» ότι οι Ιάπωνες κατασκευαστές δεν ήταν σε θέση να διεισδύσουν στην ευρωπαϊκή αγορά και αντιστρόφως.

209 Επιπροσθέτως, κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τις συνέπειες της αποχωρήσεως της Siemens και της Hitachi από τη σύμπραξη. Όπως επισημαίνει,

ακόμη και αν τα οικεία μέλη αποτελούσαν αμοιβαίως σοβαρή ανταγωνιστική απειλή στις αγορές των αντίστοιχων κατασκευαστριών χωρών, το κοινό σύμφωνο θα διακυβευόταν με την αποχώρηση δύο βασικών μερών της συμφωνίας GQ. Εξάλλου, κατά το διάστημα των δύο ετών κατά το οποίο η Siemens και η Hitachi δεν μετείχαν στη συμφωνία, η Hitachi σημείωσε πωλήσεις στην Ευρώπη και η Siemens στην Ιαπωνία.

210 Τέλος, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα επιχειρήματα της Ευρώπης περί των «κατασκευαστριών χωρών» και περί της σημασίας του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη. Όπως επισημαίνει, τα επιχειρήματα αυτά και, ιδίως, το επιχείρημα ότι οι ιαπωνικές επιχειρήσεις ήταν ενήμερες για τις «κατασκευάστριες χώρες» ερείδονται αποκλειστικώς στη μαρτυρία του Μ. Η δήλωση του Μ. ότι η ταυτότητα των κατασκευαστριών χωρών και το ισχύον για αυτές καθεστώς κυριότητας αποτελούσαν ζητήματα σαφώς καθορισμένα, που δεν έχρηζαν συζητήσεως και είχαν ρυθμισθεί προ της συμφωνίας GQ, έρχεται σε αντίθεση με άλλα στοιχεία που επικαλείται η Επιτροπή, από τα οποία προκύπτει ότι οι συνθήκες αυτές μεταβλήθηκαν συν τω χρόνω. Συνεπώς, η μαρτυρία του Μ. δεν είναι αξιόπιστη ως προς το σημείο αυτό.

211 Η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

212 Από την ανάλυση που πραγματοποιήθηκε με τις σκέψεις 107 έως 175 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει, πρώτον, ότι οι δηλώσεις της ABB και οι μαρτυρίες των εργαζομένων και του πρώην υπαλλήλου της καταδεικνύουν την ύπαρξη κοινού συμφώνου, κατ' εφαρμογήν του οποίου οι Ευρωπαίοι και οι Ιάπωνες κατασκευαστές ανέλαβαν αμοιβαίως τη δέσμευση να μη διεισδύσουν στην εσωτερική αγορά της άλλης ομάδας. Τα εν λόγω στοιχεία επιτρέπουν τον προσδιορισμό των μετασχόντων

στο κοινό σύμφωνο, μεταξύ των οποίων καταλέγεται η προσφεύγουσα, καθώς και τη συναγωγή του συμπεράσματος ότι, καίτοι πιθανώς προγενέστερο της συμφωνίας GQ, το κοινό σύμφωνο συνομολογήθηκε το αργότερο κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας GQ.

213 Δεύτερον, η ύπαρξη του προαναφερθέντος αμοιβαίου συμφώνου επιβεβαιώνεται από την πρόταση που υπέβαλε η Alstom κατά τη συνάντηση της 10ης Ιουλίου 2002. Υπέρ της αναλήψεως, εκ μέρους των ιαπωνικών επιχειρήσεων, της δεσμεύσεως να μη διεισδύσουν στην ευρωπαϊκή αγορά συνηγορούν και οι δηλώσεις της Fuji.

214 Τρίτον, από τις δηλώσεις και τη μαρτυρία της ABB, η αξιοπιστία των οποίων επιρρωννύεται από τις δηλώσεις της Hitachi, προκύπτει ότι οι Ιάπωνες κατασκευαστές συμφώνησαν, τουλάχιστον κατά το διάστημα 1988-1999, στην τακτική κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της αναθέσεως ορισμένων έργων EMMA εντός του EOX και τον καταλογισμό τους στην προβλεπόμενη από τη συμφωνία GQ κοινή «ευρωπαϊκή» ποσόστωση. Ομοίως, όπως προκύπτει από το σημείο 4 του τμήματος «E (E-Members)» του παραρτήματος 2 της συμφωνίας EQ, οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές είχαν προβλέψει τη δυνατότητα κοινοποιήσεως στους Ιάπωνες κατασκευαστές των λεπτομερειών ορισμένων έργων EMMA εντός του EOX προ της αναθέσεώς τους. Τα δύο αυτά στοιχεία υποδηλώνουν ότι, εν αντιθέσει προς ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, οι Ιάπωνες κατασκευαστές θεωρούνταν υπολογίσιμοι ανταγωνιστές για την ανάληψη ορισμένων έργων EMMA εντός του EOX, πλην όμως είχαν αναλάβει τη δέσμευση να μη διεισδύσουν στην ευρωπαϊκή αγορά, αποδεχόμενοι ως αντάλλαγμα σημαντικότερο μερίδιο στην κατανομή έργων EMMA σε άλλες περιοχές. Τα εν λόγω στοιχεία συνιστούν, ως εκ τούτου, έμμεσες αποδείξεις περί της υπάρξεως του κοινού συμφώνου μεταξύ των Ευρωπαίων και των Ιαπώνων κατασκευαστών.

215 Επομένως, τα προσκομισθέντα από την Επιτροπή στοιχεία θεμελιώνουν τη θέση της περί της υπάρξεως του κοινού συμφώνου, όπως αυτή συνοψίσθηκε με τη σκέψη 90 της παρούσας αποφάσεως. Αντιθέτως, τα στοιχεία που επικαλείται η προσφεύγουσα και τα οποία αξιολογήθηκαν με τις σκέψεις 183 έως 195 δεν δύνανται να θέσουν εν αμφιβόλω τη θέση της Επιτροπής.

216 Συναφώς, δεν αποδείχθηκε ότι οι ιαπωνικές επιχειρήσεις έλαβαν μέρος, από κοινού με τους Ευρωπαίους κατασκευαστές, στην ανάθεση έργων ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ. Επιβάλλεται, ωστόσο, η επισήμανση ότι, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως της δεσμεύσεως που οι Ιάπωνες κατασκευαστές φέρονται ότι ανέλαβαν κατ' εφαρμογήν του κοινού συμφώνου, η συμμετοχή τους στην εν λόγω πρακτική θα ήταν άσκοπη. Συγκεκριμένα, οι Ιάπωνες κατασκευαστές δεν είχαν κανένα συμφέρον να αναμειχθούν στην ανάθεση έργων ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ, εφόσον επρόκειτο για έργα τα οποία οι ίδιοι είχαν δεσμευθεί να μην αναλάβουν. Μοναδικό τους μέλημα θα ήταν να γνωρίζουν την αξία των οικείων έργων και την ταυτότητα των αναδόχων τους, προκειμένου να είναι σε θέση να παρακολουθούν τον καταλογισμό τους στην προβλεπόμενη από τη συμφωνία GQ κοινή «ευρωπαϊκή» ποσόστωση. Οι πληροφορίες, όμως, αυτές κοινοποιούνταν στους Ιάπωνες κατασκευαστές, τουλάχιστον κατά το διάστημα 1988-1999, μέσω του μηχανισμού κοινοποιήσεως.

217 Όσον αφορά τις συνέπειες της αποχωρήσεως της Siemens και της Hitachi από τη σύμπραξη, επιβάλλεται η επισήμανση, αφενός, ότι από την αιτιολογική σκέψη 187 της προσβαλλόμενης αποφάσεως καθώς και από τη μαρτυρία του Μ. προκύπτει ότι το γεγονός αυτό είχε αξιοσημείωτο αντίκτυπο επί της συμπράξεως, χωρίς ωστόσο να την οδηγήσει σε «κατάρρευση». Αφετέρου, το διάστημα απουσίας των δύο επιχειρήσεων δεν ήταν επαρκές ώστε να καταστεί δυνατή σημαντική διείσδυση στην αγορά του ΕΟΧ, δεδομένων, πρώτον, της υπάρξεως ορισμένων εμποδίων τεχνικής και εμπορικής φύσεως η οποία δεν αμφισβητείται από την Επιτροπή, δεύτερον, του γεγονότος ότι η προνομιούχος θέση των διαφόρων κατασκευαστών στις εσωτερικές αγορές ενισχύθηκε τεχνητώς κατά το διάστημα 1988-1999 λόγω της συμπράξεως και, τέλος, του γεγονότος ότι οι λοιποί κατασκευαστές μελετούσαν το ενδεχόμενο λήψεως μέτρων αντεκδικήσεως κατά της Siemens και της Hitachi, όπως προκύπτει από τη μαρτυρία του Μ.

218 Τέλος, λαμβανομένης υπόψη της εκτεθείσας με τις σκέψεις 174 και 214 συλλογιστικής, προκειμένου να μπορεί ο εν λόγω μηχανισμός κοινοποιήσεως και καταλογισμού να θεωρηθεί λυσιτελής ένδειξη περί της υπάρξεως του κοινού συμφώνου, δεν απαιτείται να αποδειχθεί ότι αυτός δεν αφορούσε τα έργα ΕΜΜΑ στις ευρωπαϊκές κατασκευάστριες χώρες ή ότι η Ιαπωνία αποτελούσε κατασκευάστρια χώρα. Κατά συνέπεια, ενδεχόμενη μη επιβεβαίωση της μαρτυρίας του Μ. επί του σημείου αυτού δεν ασκεί επιρροή.

219 Επιβάλλεται ομοίως η επισήμανση ότι ουδεμία ανακολουθία παρατηρείται μεταξύ της μαρτυρίας του Μ. και των λοιπών στοιχείων που επικαλείται η Επιτροπή όσον αφορά την έννοια των κατασκευαστριών χωρών. Συγκεκριμένα, κατά τον Μ., η ίδια η σύλληψη του κοινού συμφώνου, ως αμοιβαίας συμφωνίας περί μη διεισδύσεως στην εσωτερική αγορά της άλλης ομάδας, ήταν σαφώς καθορισμένη, δεν έχρηζε συζητήσεως και ήταν προγενέστερη της συμφωνίας GQ. Δεδομένου τούτου, στη συνέχεια της μαρτυρίας του, ο ίδιος ο Μ. αναφέρει ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, το ισχύον για μια κατασκευάστρια χώρα καθεστώς κυριότητας ενδέχετο να μεταβληθεί συνέπεια των συγχωνεύσεων διαφόρων εκ των οικείων επιχειρήσεων.

220 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ύπαρξη του κοινού συμφώνου έχει αποδειχθεί επαρκώς κατά νόμον και ότι η Επιτροπή, επιβάλλοντας κυρώσεις στην προσφεύγουσα για τη συμμετοχή της στο εν λόγω σύμφωνο, δεν υπερέβη τα όρια της αρμοδιότητάς της.

221 Συνεπώς, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

222 Εξάλλου, όπως διευκρινίσθηκε με τη σκέψη 95 της παρούσας αποφάσεως, εφόσον η διαπίστωση της Επιτροπής περί της υπάρξεως της προσαπτόμενης παραβάσεως δεν στηρίζεται αποκλειστικώς στη συμπεριφορά των οικείων επιχειρήσεων στην αγορά, δεν αρκεί η εκ μέρους της προσφεύγουσας αντικατάσταση της ερμηνείας των αποδεχθέντων από την Επιτροπή πραγματικών περιστατικών με δική της εύλογη εξήγηση. Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

223 Ομοίως, το συμπέρασμα ότι η ύπαρξη του κοινού συμφώνου έχει αποδειχθεί επαρκώς κατά νόμον συνεπάγεται ότι η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στο αποδεικτικό βάρος που έφερε και, συνεπώς, τήρησε την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η απόρριψη του τετάρτου λόγου ακυρώσεως.

224 Τέλος, εκ των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η Επιτροπή ηδύνατο να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το κοινό σύμφωνο υπήρξε χωρίς να λάβει υπόψη, ως ενοχοποιητικά στοιχεία, τις μη κοινοποιηθείσες στην προσφεύγουσα παρατηρήσεις της Fuji και τη φερόμενη ως ουδέτερη στάση της Alstom και της Areva. Συνεπώς, συμφώνως προς όσα επισημάνθηκαν με τη σκέψη 51 της παρούσας αποφάσεως, επιβάλλεται η απόρριψη του δεκάτου τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο της υποθέσεως.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από μη απόδειξη, εκ μέρους της Επιτροπής, της υπάρξεως συμφωνίας αντιβαίνουσας στο άρθρο 81 ΕΚ και στο άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ

— Επιχειρήματα των διαδίκων

225 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν ταυτοποίησε κάποια συμφωνία δικαιολογούσα την εφαρμογή του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ. Όπως επισημαίνει, η Επιτροπή δεν προσδιόρισε το χρονικό σημείο κατά το οποίο τα μέρη εξέφρασαν την κοινή τους βούληση να συμπεριφερθούν εντός της αγοράς κατά συγκεκριμένο τρόπο ούτε προσκόμισε στοιχεία αποδεικνύοντα επαφές, διαβουλεύσεις ή μεταξύ τους συμφωνίες. Κατά την προσφεύγουσα, ελλείψει οιουδήποτε συναφούς αποδεικτικού στοιχείου, οι προαναφερθείσες διατάξεις δεν δύνανται να χρησιμοποιηθούν για την επιβολή σε πλείονα πρόσωπα της απαγορεύσεως να καταλήξουν σε κοινή θέση επί συγκεκριμένου θέματος.

226 Η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

227 Κατά τη νομολογία, απόκειται στην Επιτροπή να συλλέξει αποδεικτικά στοιχεία αρκούντως ακριβή και συγκλίνοντα προς στήριξη της εδραίας πεποιθήσεώς της ότι η προσαπτόμενη παράβαση συνιστά συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ (απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Ιανουαρίου 1999, T-185/96, T-189/96 και T-190/96, Riviera Auto Service κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-93, σκέψη 47). Η προμνησθείσα νομολογία εφαρμόζεται, κατ' αναλογίαν, στο άρθρο 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

228 Εν προκειμένω, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή δεν έλαβε ρητώς θέση επί του ζητήματος αν η προσαπτόμενη στις ιαπωνικές επιχειρήσεις συμπεριφορά αποτελούσε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική. Με την αιτιολογική σκέψη 248 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η καθής επισήμανε απλώς ότι η παράβαση συναποτελείτο από πλείονες πράξεις που μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές.

229 Συνεπώς, πρέπει να εξακριβωθεί, σε πρώτο στάδιο, αν το κοινό σύμφωνο συνιστά συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

230 Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, για την ύπαρξη συμφωνίας κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, αρκεί οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να έχουν εκφράσει την κοινή τους βούληση να συμπεριφερθούν εντός της αγοράς κατά καθορισμένο τρόπο (βλ., κατ' αναλογίαν, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 86 απόφαση Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 958 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Η αξιολόγηση των συγκεκριμένων αποτελεσμάτων μιας συμφωνίας είναι περιττή, όταν προκύπτει ότι αυτή έχει ως αντικείμενο να περιορίσει, να εμποδίσει ή να νοθεύσει τον

ανταγωνισμό (βλ. προπαρατεθείσα με τη σκέψη 86 απόφαση Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 837 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

231 Εν προκειμένω, από τα διάφορα προσκομισθέντα από την Επιτροπή στοιχεία και, ιδίως, από τις δηλώσεις της ABB και της Fuji και από τις μαρτυρίες του M. και του V.-A. προκύπτει ότι, το αργότερο κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας GQ, οι Ευρωπαίοι και οι Ιάπωνες κατασκευαστές ανέλαβαν αμοιβαίως τη δέσμευση να μη διεισδύσουν στην εσωτερική αγορά της άλλης ομάδας. Η ύπαρξη αμοιβαίας δεσμεύσεως υποδηλώνει κατ' ανάγκην την ύπαρξη κοινής βουλήσεως, ακόμη και αν δεν υφίστανται στοιχεία βάσει των οποίων να μπορεί να προσδιορισθεί με ακρίβεια το χρονικό σημείο κατά το οποίο η βούληση αυτή εξωτερικεύθηκε ή επισημοποιήθηκε. Εξάλλου, από τη σκέψη 116 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι ο M. φρονούσε ότι η αναφορά στο κοινό σύμφωνο δεν ήταν αναγκαία κατά τις συναντήσεις στις οποίες είχε λάβει μέρος, διότι το περιεχόμενο του εν λόγω συμφώνου ήταν κατανοητό, είχε γίνει αποδεκτό και είχε τεθεί σε εφαρμογή από τους μετέχοντες στη σύμπραξη χωρίς να απαιτείται ειδική προς τούτο συζήτηση. Επιπλέον, όπως επισημάνθηκε με τη σκέψη 123 της παρούσας αποφάσεως, ο V.-A. δήλωσε ότι είχε μετάσχει σε διαβουλεύσεις μεταξύ των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και του εκπροσώπου ιαπωνικής επιχειρήσεως με αντικείμενο ειδικώς την τήρηση του κοινού συμφώνου.

232 Επιπροσθέτως, το επιβεβαιούμενο από τις δηλώσεις και τη μαρτυρία της ABB και από τις δηλώσεις της Hitachi γεγονός ότι οι Ιάπωνες κατασκευαστές αποδέχθηκαν, επί πολλά έτη, την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της αναθέσεως ορισμένων έργων EMMA εντός του EOX και την παρακολούθηση του καταλογισμού τους στην προβλεπόμενη από τη συμφωνία GQ κοινή «ευρωπαϊκή» ποσόστωση δεν μπορεί να θεωρηθεί απλή παράλληλη συμπεριφορά ανταγωνιστών μη εμπερικλείουσα οιαδήποτε σύγκλιση βουλήσεων.

233 Επιπλέον, αντικείμενο του κοινού συμφώνου ήταν ο καθορισμός της συμπεριφοράς των ιαπωνικών επιχειρήσεων σε σχέση με την αγορά του EOX, καθώς οι επιχειρήσεις αυτές ανέλαβαν τη δέσμευση να μη διεισδύσουν στην εν λόγω αγορά. Επομένως, το εν λόγω σύμφωνο αποτελούσε πράγματι περιχαράκωση της αγοράς του EOX υπέρ των Ευρωπαίων κατασκευαστών.

234 Συνεπώς, ορθώς η Επιτροπή διαπίστωσε ότι το κοινό σύμφωνο αποτελούσε συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

235 Υπό τις συνθήκες αυτές, παρέλκει η εξέταση του ζητήματος αν το κοινό σύμφωνο αποτελούσε εναρμονισμένη πρακτική κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων.

236 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, επιβάλλεται η απόρριψη του δευτέρου λόγου ακυρώσεως.

Επί του δεκάτου τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από εσφαλμένο υπολογισμό, εκ μέρους της Επιτροπής, της διάρκειας της συμπράξεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

237 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' αρχάς, ότι, κατόπιν της προσωρινής αποχωρήσεως της Siemens από τη σύμπραξη τον Σεπτέμβριο του 1999, η μικρή ομάδα που συναπάρτιζαν οι λοιπές επιχειρήσεις μετετράπη σε άτυπο forum, το οποίο δεν είχε κανένα αντίθετο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού αντικείμενο ή αποτέλεσμα όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση.

238 Δεύτερον, κατά την προσφεύγουσα, η επιστροφή της Siemens στη σύμπραξη το 2002 δεν οδήγησε σε συμφωνίες που είχαν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού στην Ευρώπη, καθώς η Hitachi απέρριψε την πρόταση της Alstom για κατανομή της ευρωπαϊκής αγοράς αποκλειστικώς στους Ευρωπαίους κατασκευαστές και, αντιστοίχως, της ιαπωνικής αγοράς στους Ιάπωνες κατασκευαστές.

239 Η προσφεύγουσα εκτιμά, ως εκ τούτου, ότι η Επιτροπή εσφαλμένα τής επέβαλε πρόστιμο για το διάστημα από της 1ης Σεπτεμβρίου 1999 έως την 11η Μαΐου 2004 ή, τουλάχιστον, για το διάστημα από της 10ης Ιουλίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004.

240 Η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

241 Κατά τη νομολογία, οσάκις υφίσταται διαφορά σχετική με την ύπαρξη παραβάσεως, η Επιτροπή, η οποία φέρει το βάρος αποδείξεως των παραβάσεων που διαπιστώνει, οφείλει, κατ' επιταγήν της αρχής της ασφάλειας δικαίου, αρχής την οποία δύνανται να επικαλούνται οι επιχειρηματίες, να προσκομίζει αποχρώντα στοιχεία προς απόδειξη των πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την παράβαση. Όσον αφορά, ειδικότερα, τη διάρκεια της παραβάσεως, στην περίπτωση κατά την οποία ελλείπουν στοιχεία αποδεικνύοντα άμεσα τη διάρκεια αυτή, η εν λόγω αρχή της ασφάλειας δικαίου επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να προσκομίζει τουλάχιστον αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με πραγματικά περιστατικά που εμφανίζουν αποχρώσα χρονική εγγύτητα, ούτως ώστε να μπορεί ευλόγως να συναχθεί ότι η εν λόγω παράβαση συνεχίσθηκε αδιαλείπτως μεταξύ δύο συγκεκριμένων χρονικών σημείων (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 7ης Ιουλίου 1994, T-43/92, Dunlop Slazenger κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-441, σκέψη 79· της 6ης Ιουλίου 2000, T-62/98, Volkswagen κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-2707, σκέψη 188, και της 5ης Απριλίου 2006, T-279/02, Degussa κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-897, σκέψεις 114 και 153).

242 Εξάλλου, το γεγονός ότι η ύπαρξη διαρκούς παραβάσεως δεν έχει αποδειχθεί ως προς ορισμένες χρονικές περιόδους δεν αποκλείει να γίνει δεκτό ότι η παράβαση διεπράχθη επί συνολικό χρονικό διάστημα εκτενέστερο των εν λόγω περιόδων,

εφόσον η διαπίστωση αυτή στηρίζεται σε αντικειμενικά και συγκλίνοντα στοιχεία. Στο πλαίσιο παραβάσεως εκτεινόμενης σε πλείονα έτη, το γεγονός ότι οι εκφάνσεις της συμπράξεως ανάγονται σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα, τα οποία παρουσιάζουν ασυνέχειες μακράς ή βραχύτερης διάρκειας, δεν ασκεί επιρροή στη διαπίστωση της υπάρξεως της συμπράξεως αυτής, εφόσον οι επιμέρους πράξεις που συναποτελούν την παράβαση επιδιώκουν κοινό σκοπό και εντάσσονται στο πλαίσιο ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, C-113/04 P, Technische Unie κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-8831, σκέψη 169).

243 Εν προκειμένω, επιβάλλεται εκ προοιμίου η επισήμανση ότι, καθόσον η δέσμευση την οποία είχαν αναλάβει οι ιαπωνικές επιχειρήσεις βάσει του κοινού συμφώνου δεν συνίστατο σε θετική πράξη αλλά σε παράλειψη, είναι εκ των πραγμάτων δυσχερής η απόδειξη του διαρκούς χαρακτήρα της εφαρμογής του κοινού συμφώνου.

244 Εντούτοις, πρώτον, από τη μαρτυρία του M. προκύπτει ότι, έως την αποχώρησή του από το καρτέλ τον Ιούνιο του 2002, η εφαρμογή τόσο της συμφωνίας GQ όσο και του κοινού συμφώνου συνεχίσθηκε με τη συμμετοχή άλλων, πλην της Hitachi, ιαπωνικών επιχειρήσεων, παρά το γεγονός ότι η απουσία της Hitachi και της Siemens καθιστούσε τη λειτουργία των εν λόγω συμφωνιών λιγότερο αποτελεσματική. Οι λοιπές μαρτυρίες των υπαλλήλων της ABB επιβεβαιώνουν ότι η εφαρμογή του κοινού συμφώνου συνεχίσθηκε κατά το διάστημα μεταξύ Ιουλίου 2002 και Μαΐου 2004. Το περιεχόμενο των οικείων μαρτυριών αποτυπώνεται και στις δηλώσεις της ABB.

245 Δεύτερον, με την απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η Fuji επιβεβαιώνει ότι οι ιαπωνικές επιχειρήσεις μετέσχαν στην παράβαση, συμπεριλαμβανομένου του κοινού συμφώνου, έως τον Σεπτέμβριο του 2000, χρονικό σημείο κατά το οποίο η ίδια διατείνεται ότι αποχώρησε από τη σύμπραξη.

246 Τρίτον, με τη σκέψη 144 της παρούσας αποφάσεως έγινε δεκτό ότι, κατά τη συνάντηση της 10ης Ιουλίου 2002, η Alstom πρότεινε την επέκταση του κοινού συμφώνου στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Το στοιχείο αυτό υποδηλώνει ότι, εν αντιθέσει προς ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, το εν λόγω σύμφωνο υφίστατο τόσο κατά την ημερομηνία της συναντήσεως όσο και επί ορισμένο χρονικό διάστημα προ και κατόπιν αυτής.

247 Τέταρτον, η σταθερή απουσία των Ιαπώνων κατασκευαστών από την ευρωπαϊκή αγορά των έργων ΕΜΜΑ κατά το επίμαχο χρονικό διάστημα συνηγορεί επίσης υπέρ της διαπιστώσεως ότι η εφαρμογή του κοινού συμφώνου συνεχίσθηκε.

248 Πέμπτον, καθόσον, αφενός, η προσφεύγουσα δεν διατυπώνει ρητή αιτίαση σε σχέση με την εκ μέρους της Επιτροπής διαπίστωση ενιαίας παραβάσεως εμπερικλείουσας, μεταξύ άλλων, το κοινό σύμφωνο και τη συμφωνία GQ και, αφετέρου, η εξέταση των τεσσάρων πρώτων λόγων ακυρώσεως δεν οδήγησε στη διαπίστωση συναφούς πλάνης της Επιτροπής, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η απόδειξη της διαρκούς λειτουργίας της συμφωνίας GQ συνιστά σημαντική ένδειξη περί της εφαρμογής του κοινού συμφώνου ομοίως κατά το εν λόγω διάστημα. Συγκεκριμένα, δεδομένου του ενιαίου χαρακτήρα της παραβάσεως, δύναται ευλόγως να θεωρηθεί ότι ενδεχόμενη εξαφάνιση του κοινού συμφώνου θα είχε διακυβεύσει τη λειτουργία της συμφωνίας GQ.

249 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τις διαπιστώσεις στις οποίες προέβη η Επιτροπή με τις αιτιολογικές σκέψεις 191 έως 198 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, σχετικά με την ανταλλαγή, τον Δεκέμβριο του 2000 και τον Ιανουάριο του 2001, σειράς τηλεομοιοτυπημάτων που αφορούσαν την ανάθεση έργων κατ' εφαρμογήν της συμφωνίας GQ, με συναντήσεις στο πλαίσιο της συμφωνίας GQ οι οποίες επρόκειτο να λάβουν χώρα το 2000 και το 2001, καθώς και με συμφωνίες σχετικές με ορισμένα έργα, συνομολογηθείσες το 1998 και το 1999 και ισχύουσες έως τον Οκτώβριο του 2001.

250 Ομοίως, η προσφεύγουσα δεν προβάλλει επιχειρήματα ειδικώς προς ανασκευή των διαπιστώσεων στις οποίες προέβη η Επιτροπή με τις αιτιολογικές σκέψεις 199 έως 216 της προσβαλλόμενης αποφάσεως σχετικά με την επιστροφή της Hitachi, της Siemens και της VA TECH στη σύμπραξη, καθώς και σε σχέση με τη συνέχιση της συμπράξεως από τον Ιούλιο του 2002 έως το 2004.

251 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι, κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, οι συναντήσεις για τη συμφωνία GQ μετατράπηκαν σε forum το οποίο δεν είχε κανένα αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο ή αποτέλεσμα δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο διότι το συγκεκριμένο επιχείρημα δεν επιβεβαιώνεται από κανένα άλλο στοιχείο, πέραν των στερούμενων ερείσματος δηλώσεων της Toshiba.

252 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων η Επιτροπή θεμελιώνει τη διαπίστωσή της περί της εφαρμογής του κοινού συμφώνου και της συμφωνίας GQ κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 1999 και Μαΐου 2004 σχετίζονται με πραγματικά περιστατικά που εμφανίζουν αποχρώσα χρονική εγγύτητα, γεγονός που σημαίνει ότι η ύπαρξη διαρκούς παραβάσεως έχει αποδειχθεί ως προς το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

253 Συνεπώς, ο δέκατος τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

254 Δεδομένου ότι ουδείς εκ των λόγων ακυρώσεως που προβάλλονται προς στήριξη του κυρίου αιτήματος δεν δύναται να ευδοκιμήσει, το αίτημα αυτό πρέπει να απορριφθεί.

2. *Επί του επικουρικού αιτήματος, με το οποίο επιδιώκεται η ακύρωση του άρθρου 2, στοιχεία ζ΄ και η΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθόσον αφορά την προσφεύγουσα*

255 Επιβάλλεται κατ' αρχάς η εξέταση του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, στο πλαίσιο του οποίου η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, υπολογίζοντας το βασικό ποσό του επιβληθέντος σε αυτήν προστίμου βάσει του κύκλου εργασιών του έτους 2001, παραβίασε τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της αναλογικότητας.

Επιχειρήματα των διαδίκων

256 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παραβίασε τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της αναλογικότητας, καθώς υπολόγισε το βασικό ποσό των προστίμων των Ιαπώνων κατασκευαστών βάσει των παγκόσμιων πωλήσεων έργων EMMA που αυτοί σημείωσαν το έτος 2001, ενώ προκειμένου για τους Ευρωπαίους κατασκευαστές χρησιμοποίησε ως έτος αναφοράς το 2003.

257 Αφενός, η Επιτροπή δεν προέβαλε αντικειμενικούς λόγους προς δικαιολόγηση της άνισης μεταχειρίσεως των Ιαπώνων κατασκευαστών. Κατά την προσφεύγουσα, το γεγονός ότι η ίδια επέλεξε, στο πλαίσιο θεμιτής εμπορικής στρατηγικής, να ασκήσει τις δραστηριότητές της στον τομέα των EMMA μέσω της TM T & D, στερείται συναφώς σημασίας, διότι οι διακυμάνσεις που παρατηρήθηκαν στην αγορά από το 2003 θα είχαν επηρεάσει την κατάστασή της, ακόμη και αν η επιλογή της ήταν διαφορετική. Εν προκειμένω, η Επιτροπή όφειλε να λάβει ως βασικό ποσό μέρος του κύκλου εργασιών της TM T & D αντίστοιχο προς το μερίδιο συμμετοχής της προσφεύγουσας στο κεφάλαιο της εν λόγω εταιρείας. Εξάλλου, κατά την προσφεύγουσα, η μέθοδος αυτή εφαρμόσθηκε επί της Schneider προκειμένου για συμμετοχή της σε εταιρεία που της ανήκε από κοινού με τη VA TECH.

258 Αφετέρου, κατά την προσφεύγουσα, η προσέγγιση της Επιτροπής είχε ως συνέπεια τον υπολογισμό του εφαρμοστέου επί αυτής βασικού ποσού με σημείο αναφοράς έτος κατά το οποίο η κατάσταση ήταν ουσιωδώς διαφορετική εκείνης του έτους που ελήφθη υπόψη για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα την υπερεκτίμηση του βαθμού συμμετοχής της στην παράβαση. Η προσφεύγουσα επισημαίνει συναφώς ότι εν γένει, μεταξύ 2001 και 2003, η ευρωπαϊκή και η ιαπωνική αγορά παρουσίασαν σημαντική ύφεση, ενώ αντίστοιχη συρρίκνωση σημείωσε και ο κύκλος εργασιών της.

259 Η Επιτροπή υπενθυμίζει την εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτει όσον αφορά την επιλογή των στοιχείων που δύνανται να ληφθούν υπόψη κατά τον καθορισμό του προστίμου, εξουσία που με τη σειρά της επηρεάζει την ένταση του δικαστικού ελέγχου που ασκείται συναφώς. Η Επιτροπή συνάγει εξ αυτού ότι επιχειρήματα ερειδόμενα σε γενικές αρχές του δικαίου δύνανται να περιορίσουν την εν λόγω εξουσία εκτιμήσεως μόνον όταν αυτή έχει ασκηθεί κατά κατάφωρη αγνόηση των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως.

260 Η Επιτροπή προσθέτει ότι, οσάκις, όπως εν προκειμένω, η παράβαση χαρακτηρίζεται ως πολύ σοβαρή, η ίδια δύναται να ακολουθήσει διαφορετική μεταχείριση προκειμένου να αποτυπώσει την πραγματική ικανότητα των επιχειρήσεων να προκαλέσουν σημαντική ζημία στον ανταγωνισμό, καθώς και προκειμένου να εξασφαλισθεί επαρκώς η αποτρεπτική λειτουργία του προστίμου.

261 Εν προκειμένω, το βασικό ποσό που καθορίσθηκε για την προσφεύγουσα υπολογίσθηκε σε συνάρτηση με τους προαναφερθέντες παράγοντες. Όπως εξηγεί η Επιτροπή, το έτος 2001 επελέγη διότι αποτελούσε το τελευταίο έτος προ της εκχωρήσεως, εκ μέρους της προσφεύγουσας, των δραστηριοτήτων της στον τομέα των EMMA στην TM T & D. Η διαφοροποιημένη αυτή μεταχείριση δικαιολογείται, κατά την καθής, εκ του γεγονότος ότι, κατά το μεγαλύτερο μέρος της διάρκειας της συμπράξεως, η προσφεύγουσα μετέσχε σε αυτήν ως μεμονωμένη επιχείρηση, όπερ σημαίνει ότι οι πωλήσεις του 2003 δεν θα αντικατόπτριζαν πιστά την πραγματική ικανότητα της προσφεύγουσας να προκαλέσει ζημία στον ανταγωνισμό.

262 Εξάλλου, κατά την Επιτροπή, το γεγονός και μόνον ότι το έτος 2001 υπήρξε για την προσφεύγουσα αποδοτικότερο του έτους 2003 δεν αρκεί για να γίνει δεκτό ότι το βασικό ποσό είναι δυσανάλογο.

263 Τέλος, η Επιτροπή τονίζει ότι δεν καθόρισε χωριστό βασικό ποσό για την TM T & D προκειμένου να μην επιβαρύνει αδικαιολογήτως την προσφεύγουσα.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

264 Επιβάλλεται, εκ προοιμίου, η επισήμανση ότι η Επιτροπή διαθέτει διακριτική ευχέρεια κατά τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, προκειμένου να κατευθύνει τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων στην τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Απριλίου 2004, T-236/01, T-239/01, T-244/01 έως T-246/01, T-251/01 και T-252/01, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-1181, σκέψη 216 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

265 Το ύψος του προστίμου καθορίζεται από την Επιτροπή σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα της παραβάσεως και, κατά περίπτωση, με τη διάρκειά της. Η σοβαρότητα της παραβάσεως πρέπει να αξιολογείται βάσει κριτηρίων όπως οι ιδιαίτερες περιστάσεις της υποθέσεως, το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται και η αποτρεπτική λειτουργία των προστίμων. Αντικειμενικά στοιχεία όπως το περιεχόμενο και η διάρκεια των επιζήμιων για τον ανταγωνισμό συμπεριφορών, ο αριθμός και η έντασή τους, η έκταση της επηρεασθείσας αγοράς και η βλάβη που προκλήθηκε στη δημόσια οικονομική τάξη πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Κατά τη σχετική εξέταση πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη το σχετικό μέγεθος των ευθυνόμενων επιχειρήσεων και το μερίδιό τους στην αγορά, καθώς και η τυχόν καθ' υποτροπήν υιοθέτηση τέτοιων συμπεριφορών (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 39 απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 89 έως 91).

266 Εντούτοις, οσάκις η Επιτροπή αποφασίζει να επιβάλει πρόστιμα δυνάμει του δικαίου του ανταγωνισμού, οφείλει να τηρεί τις γενικές αρχές του δικαίου, μεταξύ των οποίων καταλέγονται οι αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της αναλογικότητας, όπως αυτές ερμηνεύονται από τα κοινοτικά δικαιοδοτικά όργανα (απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, Τ-59/02, Archer Daniels Midland κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-3627, σκέψη 315).

267 Κατά πάγια νομολογία, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως ή της απαγορεύσεως των διακρίσεων επιβάλλει να μην αντιμετωπίζονται κατά τρόπο διαφορετικό παρόμοιες καταστάσεις και κατά τρόπο όμοιο διαφορετικές καταστάσεις, εκτός αν μια τέτοια αντιμετώπιση δικαιολογείται αντικειμενικώς (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, Τ-311/94, BPB de Eendracht κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1129, σκέψη 309 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

268 Καθόσον βάση για τον προσδιορισμό των σχέσεων μεταξύ των επιβλητέων προστίμων πρέπει να αποτελεί ο κύκλος εργασιών των αναμεμειγμένων στην ίδια παράβαση επιχειρήσεων, επιβάλλεται η οριοθέτηση του χρονικού διαστήματος που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη προκειμένου οι προκύπτοντες κύκλοι εργασιών να είναι όσο το δυνατόν ανάλογοι (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80 έως 103/80, Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψη 122).

269 Όσον αφορά την αρχή της αναλογικότητας, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, κατ' επιταγήν αυτής, οι πράξεις των θεσμικών οργάνων δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα όρια του προσήκοντος και αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη των θεμιτών σκοπών που επιδιώκει η οικεία ρύθμιση, εξυπακουομένου ότι, οσάκις υφίσταται επιλογή μεταξύ πλειόνων πρόσφορων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο καταναγκαστικό, ενώ η προκαλούμενη επάχθεια δεν θα πρέπει να είναι δυσανάλογη προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 1990, C-331/88, Fedesa κ.λπ., Συλλογή 1990, σ. I-4023, σκέψη 13, και της 5ης Μαΐου 1998, C-180/96, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-2265, σκέψη 96).

270 Εν προκειμένω, από τις αιτιολογικές σκέψεις 480 έως 490 της προσβαλλόμενης αποφάσεως προκύπτει ότι, κατά τον υπολογισμό των βασικών ποσών, η Επιτροπή αποφάσισε, συμφώνως προς το σημείο 1 Α των κατευθυντήριων γραμμών για τον υπολογισμό των προστίμων, να εφαρμόσει στους μετασχόντες στη σύμπραξη διαφοροποιημένη μεταχείριση σε συνάρτηση με την ικανότητά τους να προκαλέσουν ζημία στον ανταγωνισμό. Προς τούτο, η Επιτροπή κατέταξε τις διάφορες επιχειρήσεις σε πέντε ομάδες με βάση τον κύκλο εργασιών που επέτυχαν σε παγκόσμιο επίπεδο από τις πωλήσεις ΕΜΜΑ. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή έκρινε ότι οι κύκλοι εργασιών που συνδέονταν αποκλειστικώς με την αγορά του ΕΟΧ δεν συνιστούσαν αξιόπιστο κριτήριο αξιολογήσεως, καθόσον σκοπός του κοινού συμφώνου ήταν να εξασφαλισθεί η αποχή των Ιαπώνων κατασκευαστών από την εν λόγω αγορά.

271 Όσον αφορά την επιλογή του έτους αναφοράς, από τις αιτιολογικές σκέψεις 481, 482 και 484 της προσβαλλόμενης αποφάσεως προκύπτει ότι, κατά τον υπολογισμό της αξίας των παγκόσμιων πωλήσεων, η Επιτροπή έλαβε υπόψη το έτος 2001 για την προσφεύγουσα, τη Fuji, τη Hitachi και την Toshiba, ενώ βασίσθηκε στο έτος 2003, ήτοι στο τελευταίο πλήρες έτος της παραβάσεως, προκειμένου για τους Ευρωπαίους κατασκευαστές. Ομοίως, κατά τον υπολογισμό του βασικού ποσού των προστίμων της προσφεύγουσας, της Fuji, της Hitachi και της Toshiba για την περίοδο συμμετοχής τους στη σύμπραξη ως μεμονωμένων επιχειρήσεων ελήφθη υπόψη ο κύκλος εργασιών τους το 2001, ενώ το βασικό ποσό των προστίμων των Ευρωπαίων κατασκευαστών υπολογίσθηκε βάσει του κύκλου εργασιών τους το 2003.

272 Επιβάλλεται, επομένως, η διαπίστωση ότι, όσον αφορά την επιλογή του έτους αναφοράς, η Επιτροπή δεν αντιμετώπισε τους Ιάπωνες κατασκευαστές, μεταξύ των οποίων καταλέγεται η προσφεύγουσα, και τους Ευρωπαίους κατασκευαστές κατά τρόπο όμοιο. Ως εκ τούτου, κατ' επιταγήν της προμνησθείσας με τη σκέψη 267 νομολογιακής θέσεως, είναι αναγκαίο να εξετασθεί αν η διαφοροποιημένη αυτή μεταχείριση δικαιολογείται αντικειμενικώς.

273 Συναφώς, με την αιτιολογική σκέψη 482 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε ότι η επιλογή του έτους 2001 ως έτους αναφοράς για την

προσφεύγουσα δικαιολογείτο από το γεγονός ότι, κατά το μεγαλύτερο μέρος της διάρκειας της παραβάσεως, η προσφεύγουσα μετείχε στη σύμπραξη ως μεμονωμένη επιχείρηση και όχι μέσω της κοινής εταιρείας TM T & D, η οποία το 2002 ανέλαβε τις σχετικές με τους EMMA δραστηριότητες της προσφεύγουσας και της Toshiba.

274 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η Επιτροπή διευκρίνισε ότι σκοπός της ήταν να λάβει υπόψη την ανισοβαρή ανταγωνιστική θέση των δύο μετόχων της TM T & D κατά τον χρόνο ιδρύσεως της εν λόγω εταιρείας, η οποία οφειλόταν στο γεγονός ότι το μερίδιο της προσφεύγουσας στην παγκόσμια αγορά EMMA ήταν σημαντικά υψηλότερο εκείνου της Toshiba. Κατά την Επιτροπή, η επιλογή ως έτους αναφοράς του τελευταίου πλήρους έτους συμμετοχής της προσφεύγουσας και της Toshiba στη σύμπραξη ως μεμονωμένων επιχειρήσεων, ήτοι του έτους 2001, επέτρεπε τη συνεκτίμηση αυτής της αποκλίσεως κατά τον υπολογισμό του ύψους των προστίμων, συνεκτίμηση η οποία θα ήταν αδύνατη εάν εφαρμοζόταν ως μέθοδος η κατανομή του κύκλου εργασιών της TM T & D κατά το έτος 2003 μεταξύ των δύο μετόχων με βάση την αντίστοιχη συμμετοχή τους στην κοινή εταιρεία.

275 Ο σκοπός τον οποίο επικαλείται η Επιτροπή είναι θεμιτός, καθώς καθιστά δυνατή τη σύγκριση της ικανότητας των μετόχων κοινής εταιρείας να προκαλέσουν ζημία στον ανταγωνισμό κατά το διάστημα που προηγείται της συστάσεώς της. Επιπροσθέτως, από την αιτιολογική σκέψη 489 της προσβαλλόμενης αποφάσεως προκύπτει ότι ο ίδιος σκοπός επιδιώχθηκε στην περίπτωση της Schneider· πλην όμως, η έλλειψη συναφών στοιχείων για τον κύκλο εργασιών της εν λόγω εταιρείας το 2001 ή το 2003 οδήγησε την Επιτροπή να καθορίσει το βασικό ποσό του προστίμου βάσει της συμμετοχής της Schneider στο κεφάλαιο της κοινής εταιρείας. Αντιθέτως, στην περίπτωση της προσφεύγουσας, στοιχεία για τον κύκλο εργασιών είναι διαθέσιμα τόσο για το 2001 όσο και για το 2003.

276 Εντούτοις, είναι εν προκειμένω σαφές ότι, για την επίτευξη του σκοπού που επεδίωκε, η Επιτροπή θα μπορούσε να εφαρμόσει άλλες μεθόδους, αποφεύγοντας την άνιση μεταχείριση των Ιαπώνων και των Ευρωπαίων κατασκευαστών όσον αφορά την επιλογή του έτους αναφοράς. Επί παραδείγματι, κατά τον υπολογισμό των προστίμων της προσφεύγουσας και της Toshiba για το προ της συστάσεως της TM T &

D διάστημα, η Επιτροπή θα μπορούσε να στηριχθεί στο βασικό ποσό του προστίμου της TM T & D, υπολογίζοντάς το επί τη βάσει του κύκλου εργασιών της εν λόγω εταιρείας κατά το έτος 2003 και κατανέμοντάς το μεταξύ της προσφεύγουσας και της Toshiba βάσει του ποσοστού των πωλήσεων που αυτές είχαν πραγματοποιήσει κατά το τελευταίο προ της συστάσεως της κοινής τους εταιρείας έτος, ήτοι το 2001.

277 Συνεπώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, η βούληση της Επιτροπής να αποτυπώσει πιστά, κατά τον υπολογισμό του ύψους των προστίμων, τη σχετική θέση της προσφεύγουσας και της Toshiba δεν δικαιολογεί την άνιση μεταχείριση που η προσφεύγουσα υπέστη.

278 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, επιλέγοντας το έτος 2001 ως έτος αναφοράς για τον προσδιορισμό της αξίας των παγκόσμιων πωλήσεων των Ιαπώνων κατασκευαστών και για τον υπολογισμό του προστίμου της προσφεύγουσας για την ατομική συμμετοχή της στη σύμπραξη, η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.

279 Η παραβίαση αυτή καθιστά αυτομάτως πλημμελή τον υπολογισμό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα, με το άρθρο 2, στοιχείο θ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, για τη συμμετοχή της στη σύμπραξη ως μεμονωμένης επιχειρήσεως. Η παραβίαση αυτή θίγει εμμέσως, μέσω του προσδιορισμού της αξίας των παγκόσμιων πωλήσεων και των μεριδίων αγοράς, και τον υπολογισμό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 2, στοιχείο η΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, για το διάστημα λειτουργίας της TM T & D.

280 Επομένως, ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να γίνει δεκτός και, συνακολούθως, να ακυρωθεί το άρθρο 2, στοιχεία ζ΄ και η΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

281 Εξάλλου, η εξέταση του έκτου, του εβδόμου, του ογδόου, του ενάτου, του δεκάτου, του ενδεκάτου και του δωδεκάτου λόγου ακυρώσεως παρέλκει. Συγκεκριμένα, ακόμη και αν οι λόγοι αυτοί ευδοκιμούσαν, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν θα μπορούσε να ακυρωθεί κατά τμήμα μεγαλύτερο εκείνου που το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ως ακυρωτέο με την προηγούμενη σκέψη.

282 Τέλος, λαμβανομένου υπόψη ότι το επικουρικό αίτημα της προσφεύγουσας έγινε δεκτό, παρέλκει η απόφανση επί του αιτήματος που αυτή διατυπώνει όλως επικουρικώς, καθώς και επί της αιτήσεώς της για τη λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

283 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων, το Γενικό Δικαστήριο δύναται να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι έκαστος των διαδίκων φέρει τα δικαστικά έξοδά του.

284 Καθόσον το αίτημα περί ακυρώσεως του άρθρου 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως έχει απορριφθεί, η προσφεύγουσα ηττήθηκε κατά σημαντικό τμήμα, έστω και αν μέρος της προσφυγής της ευδοκίμησε.

285 Συνακολούθως, η προσφεύγουσα πρέπει να φέρει τα τρία τέταρτα των δικαστικών εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι κατά την ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασία, ενώ η Επιτροπή το λοιπό ένα τέταρτο.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει το άρθρο 2, στοιχεία ζ΄ και η΄, της αποφάσεως C(2006) 6762 τελικό της Επιτροπής, της 24ης Ιανουαρίου 2007, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 [ΕΚ] και του άρθρου 53 της [Σ]υμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/F/38.899 – Εξοπλισμός μεταγωγής με μόνωση αερίου), καθόσον αφορά τη Mitsubishi Electric Corp.

2) Απορρίπτει κατά τα λοιπά την προσφυγή.

3) Η Mitsubishi Electric φέρει τα τρία τέταρτα των δικαστικών εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι στο πλαίσιο της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασίας.

4) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει το ένα τέταρτο των δικαστικών εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι στο πλαίσιο της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου Διαδικασίας.

Pelikánová Jürimäe Soldevila Fragoso

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Ιουλίου 2011.

(υπογραφές)

Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς ..... II - 4229

1. Προσφεύγουσα ..... II - 4229

2. Προϊόντα ..... II - 4230

3. Διοικητική διαδικασία ..... II - 4230

4. Προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 4231

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων ..... II - 4233

Σκεπτικό ..... II - 4236

1. Επί του κυρίου αιτήματος, με το οποίο επιδιώκεται η ακύρωση της προσβαλλόμενης αποφάσεως καθόσον αφορά την προσφεύγουσα και την TM T & D ..... II - 4238

Επί του δεκάτου τετάρτου λόγου ακυρώσεως, στο πλαίσιο του οποίου η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, μη χορηγώντας της πρόσβαση σε ορισμένα ενοχοποιητικά και απαλλακτικά για την ίδια στοιχεία, προσέβαλε τα δικαιώματά της άμυνας, καθώς και το δικαίωμά της για δίκαιη δίκη ..... II - 4238

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4238

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4240

Επί του δεκάτου πέμπτου λόγου ακυρώσεως, στο πλαίσιο του οποίου η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, παραλείποντας να της κοινοποιήσει τα συμπεράσματά της περί της συμφυούς με το κοινό σύμφωνο θεωρίας του ανταλλάγματος, προσέβαλε τα δικαιώματά της άμυνας ..... II - 4247

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4247

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4248

Επί του πρώτου, του τρίτου και του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, στο πλαίσιο των οποίων η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε τη συμμετοχή της στη φερόμενη ως σύμπραξη, υπέπεσε σε σφάλμα, καθώς αγνόησε τα στοιχεία που εξηγούσαν την απουσία της ιδίας από την ευρωπαϊκή αγορά και την αδυναμία της εισόδου σε αυτήν και παρέβη τους κανόνες που διέπουν την απόδειξη, αντιστρέφοντας το βάρος αποδείξεως και παραβιάζοντας με τον τρόπο αυτόν την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας ..... II - 4250

Επί των παρασχεθέντων από την ABB στοιχείων ..... II - 4258

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4258

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4260

Επί της επιβεβαιώσεως των παρασχεθέντων από την ABB στοιχείων ..... II - 4267

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4267

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4268

Επί του μηχανισμού κοινοποιήσεως και καταλογισμού στις ποσοστώσεις .... II - 4272

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4272

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4274

Επί των στοιχείων που, κατά την προσφεύγουσα, διαψεύδουν την ύπαρξη του κοινού συμφώνου ..... II - 4279

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4279

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4281

Επί της αναθέσεως έργων EMMA εντός του EOX ..... II - 4284

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4284

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4285

Σφαιρική εκτίμηση ..... II - 4287

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4287

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4288

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από μη απόδειξη, εκ μέρους της Επιτροπής, της υπάρξεως συμφωνίας αντιβαίνουσας στο άρθρο 81 ΕΚ και στο άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ ..... II - 4292

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4292

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4293

Επί του δεκάτου τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από εσφαλμένο υπολογισμό, εκ μέρους της Επιτροπής, της διάρκειας της συμπράξεως ..... II - 4295

— Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4295

— Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4296

2. Επί του επικουρικού αιτήματος, με το οποίο επιδιώκεται η ακύρωση του άρθρου 2, στοιχεία ζ΄ και η΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθόσον αφορά την προσφεύγουσα ..... II - 4300

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4300

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4302

Επί των δικαστικών εξόδων ..... II - 4307